

Majda Grah

Klinika za psihijatriju Sveti Ivan, Zagreb

Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek

Zdravstveno veleučilište Zagreb

majda.grah@pbsvi.hr

Ivana Lozo

Odjel za turizam i komunikacijske znanosti

Sveučilište u Zadru

ilozo@unizd.hr

Upotreba eufemizama i disfemizama u komunikaciji pacijenata Klinike za psihijatriju »Sveti Ivan«

Ovaj rad bavi se upotrebom eufemizama i autostigmatizacije (disfemizama) u svakodnevnoj komunikaciji pacijenata Odjela za psihoterapijsko liječenje afektivnih, anksioznih i disocijativnih poremećaja te poremećaja ličnosti Klinike za psihijatriju »Sveti Ivan«. Anonimnim anketnim upitnikom provedenim među pacijentima Odjela istražena je njihova sklonost upotrebi autostigmatizacije i eufemizama u govoru o svojim dijagnozama, farmakoterapiji, svojem stanju, kao i o zdravstvenoj ustanovi. Uz istraživanje same tendencije za njihovu upotrebu, istraženi su i konkretni primjeri, kao i učestalost te razlozi korištenja u komunikaciji iz perspektive pacijenata. Razlozi pribjegavanja tim komunikacijskim obrascima razmotreni su i pojašnjeni i u okvirima psihijatrijske struke.

---

1. Uvod

Jeziku eufemizama i disfemizama pribjegava se u onim slučajevima kada denotativna varijanta sinonima nije dovoljna snažna ili primjerena da bi iz perspektive govornika (u ovom slučaju pacijenata s poremećajima ličnosti) na adekvatan način prenio njihov stav prema konkretnom pojmu. Budući da su predmetom istraživanja delikatne teme i termini koji se vežu uz nazive dijagnoza, farmakoterapije, bolničke ustanove i osobne percepcije samih pacijenata u neformalnoj komunikaciji, očekivano je kako će u tom obliku komunikacije upotreba autostigmatiza-

cije i eufemizama biti prisutnija, nego li u razgovoru s medicinskim osobljem kao i kod drugih žargona unutar zatvorenih društvenih skupina.

Stigma je rasprostranjena društvena sila prisutna na makro razini u svim kulturama, povezana s beskrajnim brojem atributa, okolnosti, zdravstvenih stanja i društvenih skupina (Manzo 2004). Internalizirana stigma, koja se također naziva samostigmom, autostigmom ili stigmom koju osjećamo, postoji na individualnoj, mikro razini. U kontekstu mentalnog zdravlja, može se opisati kao proces u kojem pogođeni pojedinci podržavaju i prihvaćaju stereotipe o psihičkim poremećajima, predviđaju društveno odbacivanje, smatraju stereotipe relevantnima za sebe i vjeruju da su obezvrijeđeni članovi društva (Fox i sur. 2018). Tako osoba kroz proces autostigmatizacije prihvaća negativan stav društva, te ga uključuje u svoj osobni sustav vrijednosti i osjećaj sebe. Jasno je da, sprječavajući oporavak i povećavajući patnju, internalizirana stigma predstavlja ozbiljan problem za mnoge ljude koji žive s psihičkim poremećajima (Livingston i Boyd 2010).

Kako navodi Pasini (2015: 2) »eufemizam i disfemizam usko su povezani. I jedan i drugi upotrebljavaju se za imenovanje tabuiranih predmeta, tj. predmeta koji se smatraju neprikladnima u pojedinome društvu. Oni u određenome kontekstu imaju isto denotativno značenje, ali imaju posve različito konotativno značenje.« Komunikacija o mentalnim poremećajima u svakodnevnom diskursu još je uvijek dobrim dijelom tabu, stoga ne iznenađuje kako se sami pacijenti s dijagnozama poremećaja ličnosti i drugim psihičkim poremećajima osjećaju stigmatizirano, te će se taj isti osjećaj reflektirati i u svakodnevnoj komunikaciji, u svome okruženju, kao i u komunikaciji s drugim pacijentima. Svaka dijagnoza, naziv medicinskih ustanova, psihičkih stanja i poremećaja nosi svoj službeni naziv, koji je denotativan. Međutim, s obzirom na činjenicu kako se radi o terminima osjetljive prirode, pribjegavanje eufemizmima, ili pak njihovim antonimima disfemizmima, u potpunosti je razumljiva. Čak i u uobičajenim životnim pojavnostima, primjerice u slučaju smrti, govornici hrvatskog ili drugih jezika skloni su upotrebi eufemizama kako bi izbjegli težinu koju ta imenica sa sobom nosi. »Iznimno je bogata skupina metafora (kao jedan od načina tvorbe eufemizama op.a.) za ‘smrt i umiranje’ – te su one uglavnom izrazito poetizirane: *rastati se od života; skončati život; otići na vječni počinak; prestat disati; izdahnuti; prijeći u vječnost; ispustiti posljednji dah; doći do samog kraja; doći do konca života; kucnuo mu sudnji čas; svanuo mu sudnji dan, otići među zvijezde; biti na odlasku; otići zauvijek*« (Kuna 2007: 108).

Ista pojavnost, naravno, nije rezervirana za hrvatski jezik, već na istoznačnice nailazimo i u drugim jezicima: eng. *to pass away, he’s in a better place* ili fr. *il est parti, il est décédé*... U jeziku su zabilježene i druge leksičke domene u kojima se pribjegava eufemizmima, pa čak i one koje nisu rezervirane za tragične događaje ili predmete razgovora koji su u nekim društvima i dalje tabu, već i onda kada je kulturološki uvriježeno izbjegavati denotativne termine, što se primjerice u francuskom jeziku očituje onda kada se govori o tematici novca.

S obzirom na detektiran kulturološki stav, te obrazloženu očekivanost ove jezične pojavnosti u sferi razgovora o mentalnim poremećajima, istraživanje o upotrebi eufemizama i autostigmatizacije među definiranom populacijom tijekom svakodnevne komunikacije predstavlja specifičan i »zahvalan« korpus za njihovo istraživanje..

U prvom poglavlju rada izložena je teorijska podloga i definicija eufemizama i disfemizama kao verbalne manifestacije autostigmatizacije pacijenata, kao i razlozi njihove upotrebe umjesto korištenja standardiziranih i službenih naziva za dijagnoze, stanja, farmakoterapije i konkretnu medicinsku ustanovu.

U drugom poglavlju definirani su predmet, cilj i svrha istraživanja, kao i korištena metodologija. Cilj je i svrha ovog istraživanja determinirati prisutnost, učestalost i jezične manifestacije upotrebe eufemizama i autostigmatizacije u svakodnevnoj komunikaciji pacijenata Klinike za psihijatriju »Sveti Ivan« u Zagrebu. U tu svrhu postavljena je hipoteza kako će eufemizmi i autostigmatizacija biti prisutni u svakodnevnoj komunikaciji pacijenata, kao i dva istraživačka pitanja. Prvo se odnosi na najučestalije primjere koje ispitanici koriste, a drugo na samoevaluaciju pacijenata zašto im pribjegavaju. Korištena je metodologija anketnog upitnika od 17 pitanja koja su 40 pacijenata Odjela za psihoterapijsko liječenje afektivnih, anksioznih i disocijativnih poremećaja te poremećaja ličnosti uz odobrenje Etičkog povjerenstva Klinike popunilo u studenome 2022. godine tijekom hospitalnog liječenja.

U trećem su poglavlju predstavljeni rezultati istraživanja, koji su pružili sliku o demografskoj strukturi ispitanika, potom eufemizma koje koriste osobito kada govore o svojoj farmakoterapiji, dijagnozi, i o zdravstvenoj ustanovi, te disfemizmi (autostigmatizacija) koje koriste kada govore o svojim dijagnozama, stanjima, te o samoj zdravstvenoj ustanovi u kojoj su hospitalizirani.

U raspravi su pruženi zaključci o jezičnim specifičnostima svakodnevne komunikacije na temelju prikupljenih odgovora, načinima tvorbe i primjerima eufemizama i disfemizama, te je iz perspektive psihijatrijske struke prikazana rasprava o potencijalnim i dokazanim razlozima autostigmatizacije i njezinih jezičnih refleksija. Na kraju su izložena i ograničenja provedena istraživanja, kao i preporuke za buduća srodna istraživanja u tom području.

2. Teorijska osnova za istraživanje upotrebe eufemizama i autostigmatizacije u verbalnoj komunikaciji

U ovom će se poglavlju definirati pojmovi eufemizmi i disfemizmi, kao jezični oblici ili fraze čijim se denotativnim oblicima, u ovom slučaju osjetljivima s obzirom na ispitanike i kontekst istraživanja, traže zamjene s pozitivno ili negativno konotiranim svojstvima u odnosu pacijenata prema segmentima koji su predmetom istraživanja. Budući da su ispitanici pacijenti s psihičkim poremećajima, a koji su u našem društvu još često tabu tema koja sa sobom nosi izvjesnu stigmatu, očekivano je kako će ispitanici pribjegavati upotrebi eufemizama i disfemizama, odnosno au-

tostigmatizaciji dijelom zbog svoje okoline, a dijelom i zbog vlastite bolesti. Ujedno, razmatraju se i tipovi eufemizama i disfemizama, kao i njihova uloga u komunikaciji, s naglaskom na svakodnevnu komunikaciju pacijenata s psihičkim oboljenjima. Zajedničko eufemizmima i disfemizmima jest činjenica kako govornici (bilo pojedinci, bilo skupine) koji ih koriste denotativnom značenju pojma atribuiraju različita konotativna, tj. subjektivna značenja, koja mogu biti pozitivna ili negativna. »Da je pozitivno značenje eufemizma u binarnome odnosu s negativnim značenjem, vidljivo je iz činjenice da se svaki eufemizam vrlo lako može prometnuti u svoju suprotnost – disfemizam« (Pasini 2015: 1).

2.1. Definicija eufemizama i razlozi njihove upotrebe u jeziku

Ono što je zajedničko gotovo svim definicijama eufemizama jeste činjenica kako u njima zatičemo termin »tabu«, što implicira njihovu jezičnu prisutnost onda kada se govori o delikatnim, nelagodnim ili teškim temama, a upravo tema mentalnoga zdravlja i razgovor o njoj, kako u općoj javnosti, tako i među samim pacijentima, i dalje ostaju jednom od takvih tema. Tako u literaturi pronalazimo definicije kako su eufemizmi »oni jezični oblici, riječi i fraze za kojima se poseže u komunikaciji kada valja zamijeniti nepoželjne i situaciji neprimjerene i neodgovarajuće riječi koje izravno upućuju na referenta te imaju konvencionalno neugodne asocijacije« (Kuna 2007: 95) ili pak kako se njima »imenuje tabuirani predmet ublaženo i počesto uljepšano« (Pasini 2015: 95). Nadalje, Škarić (1988: 150) eufemizme definira kao »ublažene izraze koji se biraju umjesto primarnih koji ili označavaju neprijatne i grube sadržaje ili su već kao izrazi tabui«, dok Leech (1990: 45) navodi da se radi o »zamjeni riječi s negativnim konotacijama drugim terminom koji se ne može izravno povezati s negativnom stranom opisanog objekta« (Kružić i Tanacković Faletar 2019: 393), dok se na web stranici Hrvatskog jezičnog portala eufemizam definira kao lingvističku figuru koja nastaje kad se »umjesto riječi za loše, neugodno itd. upotrijebi blaža riječ ili izraz [*zauvijek zaspati* = umrijeti; *zaobilaziti istinu* = lagati].«¹

Niz je postupaka koji je primjenjuju pri tvorbi neologizama, a kao ključne Kuna (2007: 104–110) identificira naredne za koje će u raspravi biti navedeni konkretni primjeri upotrebe na zadanome korpusu:

1. fonetsko–silabičke promjene (zamjena jednog fonema, metateza, udvajanje slogova, grafijska redukcija i akronimija);
2. tvorbeni postupci (sufiksalna tvorba, prefiksacija, slaganje);
3. leksička sredstva (modificiranje, pronominalizacija, preuzimanje stranih riječi, preoznačivanje ili neologizacija);
4. semantičke promjene (metafora, metonimija, perifraza, antifraza).

1 Hrvatski jezični portal – https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=fFtlUBQ%3D (posjećeno 3. rujna 2023.)

Motivi za upotrebu eufemizama mogu biti različiti, izbjegavanje denotativnih termina onda kad je tema razgovora vezana uz političku korektnost, pojedine društvene skupine, nesretne i tragične događaje, spolnost, financije, zdravstvena stanja, a napose ona vezana uz mentalno zdravlje. Među vrste eufemizama iz kojih proistječu njihove komunikacijske uloge Moskvin (2001: 62) identificira: upotrebu eufemizama za imenovanje onog od čega pojedinci ili pojedine kulture strahuju, upotrebu eufemizama poradi izbjegavanja nelagode s obzirom na temu razgovora, izbjegavanje termina vezanih uz anatomiju ili fiziologiju čovjeka koji se u pojedinim trenucima, kontekstu, sugovornicima mogu pokazati neprikladnima. Nadalje, razlikuje još i upotrebu eufemizama zbog političke korektnosti i učtivosti ili pak zbog ublažavanja karakteristika svojstvenih imenovanom referentu.

Eufemizme ne pronalazimo samo u službenoj komunikaciji, medijima, književnosti, već i u svakodnevnim razgovornim situacijama kada su (su)govornici na različite načine involvirani u određenu temu, ili se pak upotrebom eufemizma nastoje na određeni način distancirati od težine teme razgovora. Ullmann (prema Kuna 2007: 97) je prepoznao postojanje tabua u svim kulturama i njihov utjecaj na semantičke promjene u jezicima »budući da se riječ povezuje s društveno neugodnim, neprikladnim ili opasnim referentom, njezino mjesto zauzima druga, blaža riječ, no taj je proces neprekidan jer je referent neugodan, a ne riječ«.

2.2. Definicija disfemizama i autostigmatizacije, te razlozi njihove upotrebe u jeziku

Osnovni razlog uporabe eufemizama i disfemizama umjesto denotativnog termina prisutnost tabua, usprkos općem ozračju »otvorenosti za razgovor o temama koje su nekoć bile tabu«, budući da ta otvorenost najčešće ostaje rezervirana samo u teoriji kod imenovanja delikatnih referenata. Međutim, u ovom je slučaju jezični postupak obrnut, te se umjesto pribjegavanja blažim i neutralnijim terminima za imenovane tabuiziranog referenta koriste drastičniji, pogrdni, cinični, uvredljivi i negativno konotirani izrazi ili fraze. »Sve definicije disfemizma sadržavaju njegov odnos prema eufemizmu, pa tako i australski lingvisti Keith Allan i Kate Burridge definiraju disfemizam kao izraz s konotacijama koje su uvredljive ili u odnosu na denotaciju ili u odnosu na slušatelja ili oboje te upravo iz toga razloga zamjenjuje neutralan ili eufemističan izraz» (Pasini 2015: 3). Kružić i Tanacković Faletar (2019: 393–413) funkciju disfemizama prepoznaju kao intenciju govornika da upotrebe jezik kao svojevrsan način atribuiranja negativnih konotacija referentu, kao oružje napada ili omalovažavanja referenta neovisno o tome radi li se o živom subjektu ili nekom pojmu, potom kao alat postizanja ironičnog efekta, te ponekad »potvrđivanja identifikacijskih obilježja u komunikaciji unutar određenih supkultura (pacijenata s psihičkim oboljenjima, op.a.), ali i ironiziranja situacije ili postizanja humornog učinka« (Kružić i Tanacković Faletar 2019: 413).

Po pitanju njihove tvorbe u jeziku na predmetnome korpusu, moguće je prepoznati gotove identične postupke kao i kod tvorbe eufemizama, no s ciljem stvaranja

nja negativnih konotacija. Konkretni primjeri tvorbe disfemizama zabilježenih u ovom istraživanju navedeni su u raspravi, a dominantne su modifikacije na semantičkoj razini.

Domena u kojoj je upotreba disfemizama kao odraza autostigmatizacije učestala je kod govora o mentalnome zdravlju, onda kada sami pacijenti govore o ovoj tematici, međutim ni svakodnevna komunikacija u okruženju pacijenata s psihičkim dijagnozama nije lišena pribjegavanju eufemizmima stigmatizirajući na taj način same pacijente, što oni nerijetko i sami prihvaćaju i primjenjuju umjesto denotativnog, službenog naziva dijagnoze ili opisa vlastitih psihičkih stanja.

Stigma kao osobna karakteristika, kao u internaliziranoj stigmi, ili stigma kao društveni odnos degradacije, kao što je strukturalna stigma, sastoji se od složenih procesa isprepletenih političkom, ekonomskom, međuljudskom i psihološkom dijalektikom. Ovaj je višerazinski i strukturalni fenomen razoran te utječe na psihičko i fizičko zdravlje stigmatiziranih, a za posljedicu ima vrlo nepovoljne zdravstvene ishode (Friedman i sur. 2020).

3. Istraživanje

U ovom su poglavlju definirani predmet, cilj i svrha istraživanja, korištena metodologija, te su postavljeni hipoteza i dva istraživačka pitanja kako bi se dobili odgovori relativni za upotrebu predmetnih komunikacijskih fenomena.

- Hipoteza: *Pacijenti će koristiti eufemizme i autostigmatizaciju u svakodnevnoj komunikaciji.*
- Istraživačko pitanje 1: *Koje eufemizme i izraze autostigmatizacije ispitanici najčešće koriste?*
- Istraživačko pitanje 2: *Iz kojeg razloga ispitanici koriste eufemizme i autostigmatizaciju?*

3.1. Predmet istraživanja

Kao što je istaknuto u samome naslovu rada, predmet istraživanja je svakodnevna komunikacija pacijenata Odjela za psihoterapijsko liječenje afektivnih, anksioznih i disocijativnih poremećaja te poremećaja ličnosti Klinike za psihijatriju »Sveti Ivan«, odnosno istraživanje upotrebe eufemizama i autostigmatizacije koja je u toj komunikaciji prisutna. Eufemizmi u konkretnom slučaju, kao i načelno, predstavljaju izbjegavanje upotrebe određenog termina, koji u konkretnom slučaju sa sobom nosi izvjesnu težinu i stoga je upotreba alternativnih naziva za dijagnoze, farmakoterapiju ili zdravstvenu ustanovu očekivana. Fraze i izrazi autostigmatizacije, jezično manifestirani kroz upotrebu disfemizama također su očekivani u neformalnim razgovorima pacijenata među sobom, kao odraz rezignacije, bespomoćnosti ili neke druge vrste stava prema dijagnozi, farmakoterapiji i Klinici, a istraživanje će omogućiti uvid u razloge koje ispitanici sami identificiraju.

3.2. Cilj i svrha istraživanja

Cilj i svrha ovog istraživanja je determinirati prisutnost, učestalost i jezične manifestacije upotrebe eufemizama i autostigmatizacije, odnosno eufemizama u svakodnevnoj komunikaciji, tj. žargonu zatvorene grupe pacijenata Klinike za psihijatriju »sv. Ivan«. Svrha istraživanja ujedno je i, uz prikupljene odgovore samih ispitanika kao i njihovo elaboriranje iz perspektive struke, identificirati uzroke njihove upotrebe.

3.3. Metodologija

Za potrebe istraživanja u studenome 2022. godine proveden je anonimni anketni upitnik među pacijentima Odjela za psihoterapijsko liječenje afektivnih, anksioznih i disocijativnih poremećaja te poremećaja ličnosti Zavoda za psihoterapiju i ranu intervenciju Klinike za psihijatriju »Sveti Ivan« na uzorku od 40 ispitanika uz prethodno odobrenje Etičkog povjerenstva Klinike. Anketni upitnik sadržavao je 17 pitanja, prvi niz pitanja odnosio se na demografsku strukturu ispitanika, a njima su uslijedila pitanja vezana uz dosadašnji broj hospitalizacija, te dijagnoze zbog kojih pacijenti borave na Odjelu. Naredna skupina pitanja odnosila se na upotrebu eufemizama kod razgovora o dijagnozama, terapijama ili ustanovi u kojoj pacijenti borave zbog liječenja, a posljednji niz pitanja bio je vezan uz njihovu sklonost autostigmatizaciji poradi dijagnoza zbog kojih borave na bolničkom liječenju, gdje se autostigmatizacija manifestira kroz upotrebu alternativnih naziva svojih stanja/dijagnoza ili kroz alternativne nazive medicinske ustanove, a kojima je značajan negativan predznak. Korištena je interdisciplinarna metoda, te su rezultati analizirani s jezikoslovne i psihijatrijske točke gledišta.

4. Rezultati istraživanja

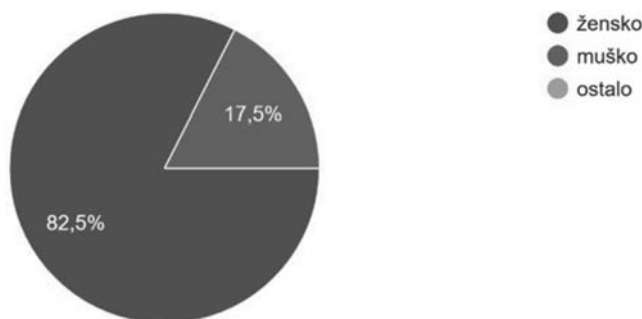
U ovom su poglavlju grafički predstavljeni rezultati prikupljeni anketnim upitnikom, i to na način da su podijeljeni u skupinu pitanja vezanih uz demografsku strukturu ispitanika, potom ona vezana uz upotrebu eufemizama, njihova učestalost i razlozi upotrebe vezani uz farmakoterapiju, dijagnoze i zdravstvenu ustanovu, dok je treće potpoglavlje posvećeno verbalnoj autostigmatizaciji, formulacijama i drugim jezičnim strukturama koje ispitanici koriste kada govore o svojoj dijagnozi i ustanovi u kojoj borave zbog liječenja.

4.1. Demografska struktura ispitanika

Molimo označite svoj spol:

40 odgovora

Grafikon 1. Spolna struktura ispitanika

Očekivano, a kao što je potvrđeno i u statističkim podacima Zavoda za javno zdravstvo, »žene u svim dobnim podskupinama znatno češće traže pomoć (68,41 %) nego muškarci (31,58 %), što se može objasniti biološki utemeljenom većom vulnerabilnosti žena na probleme mentalnog zdravlja, ali također i većom stigmom mentalnih poremećaja među muškarcima« (2023: 278).

Dobna skupina	Muškarci	Žene
26–34	148	290
35–44	87	208
45–54	82	183
55–64	51	144
Ukupno	368	825

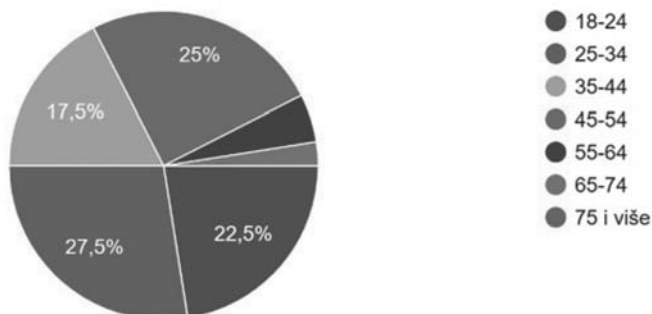
Tablica 1. Spolna distribucija pacijenata kod osoba od 26 do 64 godine u 2022. godini (prilagođeno prema Ljetopis Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Dr. Andrija Štampar za 2022. godinu, str. 279).

»Prema dijagnostičkim kategorijama najčešći razlog dolaska u 2022. godini bili su neurotski/stresni poremećaji (61,02 %) kao i prošle godine uz pad broja osoba od 0,88 % s tom dijagnozom. U odnosu na prethodnu godinu bilježi se blagi porast zahtjeva za tretmanom zbog poremećaja raspoloženja među kojima dominiraju depresivni poremećaji (s 11,3 % u 2021. godini na 12,91 % u 2022. godini) što bi se moglo objasniti, među ostalim i okolnostima prolongiranog stresa« (2023: 278).

Molimo označite Vašu dobnu skupinu:

40 odgovora

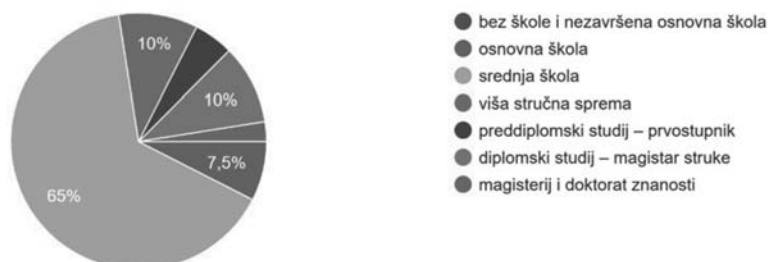
Grafikon 2. Dobna struktura ispitanika

Prema podacima Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Dr. Andrija Štampar »tijekom 2022. godine (prihijatrijsku pomoć) pomoć je zatražila ukupno 1.391 osoba do 25 godina, što je povećanje u odnosu na pandemijske godine (15,03 % u odnosu na 2021. godinu, 22,15 % u odnosu na 2020.), ali i predpandemijsku 2019. godinu (3,67 %)« (2023: 270).

Ujedno, kako se navodi u ljetopisu Zavoda zapažena je u usporedbi s 2022. »promjena trenda kod maloljetnika uz porast dolazaka zbog internaliziranih problema (3,31 %), poremećaja raspoloženja (3,97 %), poremećaja zbog upotrebe psihoaktivnih supstanci (3,7 %) i neurotskih/stresnih poremećaja (1,61 %) te pad ostalih. Zapažamo u odnosu na prethodnu godinu promjenu trenda kod mladih uz porast dolazaka zbog internaliziranih problema (7,93 %) i to neurotskih/stresnih poremećaja (10,17 %) te pad ostalih« (2023: 271).

Molimo označite Vaš stupanj obrazovanja:

40 odgovora

Grafikon 3. Obrazovna struktura ispitanika

Po pitanju obrazovne strukture ispitanika koji su na Odjelu IX. boravili u studenom 2022. godine rezultati su pokazali kako najveći udio ima završenu srednju školu (65 % pacijenata), podjednak postotak, tj. 10 % ima završenu višu stručnu spremu i diplomski studij, odnosno magisterij struke. 7,5 % ima završenu samo osnovnu školu, 5 % završen preddiplomski studij, a 2,5 % završen magisterij i doktorat znanosti.

Koji je bio Vaš radni status uoči otvaranja bolovanja u svrhu bolničkog liječenja?

40 odgovora

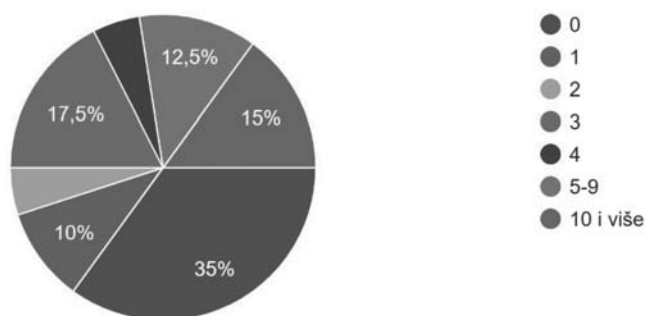

Grafikon 4. Radni status ispitanika

Uoči hospitalizacije po četvrtina pacijenata bila je nezaposlena ili zaposlena u privatnom sektoru, 22,5 % ispitanika u javnom sektoru, 12,5 % su studenti i učenici, 7,5 % samostalni su poduzetnici, 2,5 % ispitanica su kućanice, te 2 % umirovljenika.

Označite broj dosadašnjih hospitalizacija poradi liječenja psihičkih dijagnoza:

40 odgovora

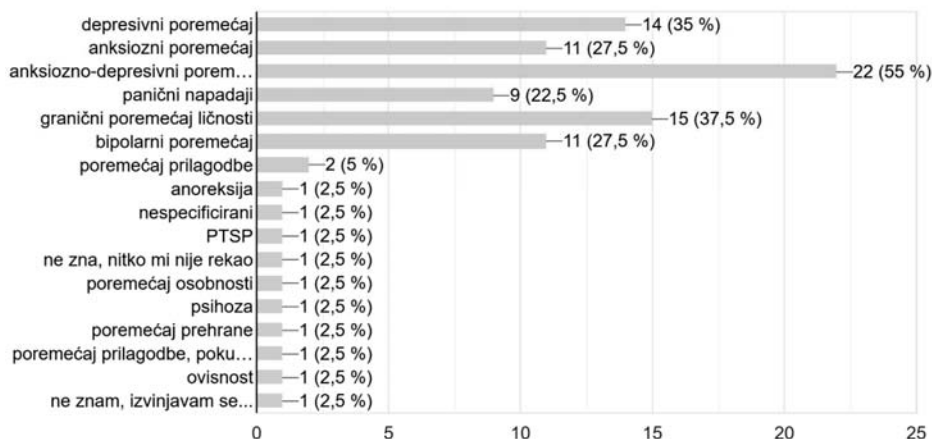

Grafikon 5. Broj prethodnih hospitalizacija

Za najveći udio pacijenata (35 %) ovo je prva hospitalizacija zbog psihičkih dijagnoza, njih 17,5 % prethodno je hospitalizirano tri puta, 15 % pacijenata 10 i više, 12,5 % između 5 i 9 puta, jednom je bilo hospitalizirano 10 % pacijenata, a dva i četiri puta njih 5 %.

Označite dijagnoze zbog kojih se trenutno nalazite na bolničkom liječenju (moguć je veći broj odgovora):

40 odgovora

Grafikon 6. Dijagnoze zbog kojih ispitanici borave na bolničkom liječenju

Najveći udio ispitanika hospitaliziran je zbog anksiozno–depresivnog poremećaja (55 %), potom zbog graničnog poremećaja ličnosti (37,5 %), depresivnog poremećaja (35 %), podjednak udio zbog anksioznog i bipolarnog poremećaja (27,5 %). Zbog paničnih napadaja hospitalizirano je 22,5 % ispitanika, 7,5 % zbog poremećaja prilagodbe (od čega jedan ispitanik dodaje i pokušaj suicida), dok po jedan ispitanik navodi naredne dijagnoze: anoreksija, nespecificiran, PTSP, poremećaj osobnosti, psihoza, poremećaj prehrane, ovisnost. Dvoje ispitanika navodi kako ne znaju koja je njihova dijagnoza. Zbog velikog protoka pacijenata na Odjelu, različitog broja hospitalizacija i različite duljine pojedinačnih liječenja ne iznenađuje kako potonji navode da nisu upoznati sa svojom dijagnozom, budući da se ona ne donosi ishitreno, već kroz kompleksnu opservaciju i elaboraciju sve do samog završetka liječenja. Ujedno je potrebno istaknuti kako isti pacijenti često nisu hospitalizirani samo zbog jedne dijagnoze, već je učestalo prisutan komorbiditet.

4.2. Eufemizmi: farmakoterapija, dijagnoze i zdravstvena ustanova

U ovom potpoglavlju prikazani su pojedinačni i skupni odgovori ispitanika o upotrebi neformalnih naziva lijekova i dijagnoza, potom o učestalosti njihove upotrebe, kao i vlastita pojašnjenja zašto pribjegavaju nestandardnim nazivima.

Pitanje 7: *Na lijevu crtu navedite službene nazove lijekova koje trenutno imate ili ste imali u svojoj terapiji, a na desnu crtu naziv za lijekove koji koristite u svakodnevnoj komunikaciji s drugim pacijentima na Odjelu (npr. normabel – normić). Ukoliko ne koristite alternativni naziv, na desnu crtu nemojte ništa dopisivati.*

Ispitanik	Službeni naziv lijeka	Naziv koji koristite	Ispitanik	Službeni naziv lijeka	Naziv koji koristite
1	normabel xanax kvetiapin	normić xanny kvetić	21	pregabalin du- loksetin	
2	normabel qpín	normić mrvica	22	helex concor	
3	wellbutrin kvetiapin ben- zodiazepini xanax lijekovi općenito normabel	welbać tablete za laku noć benzići xanny legalne droge; normić	23	velafax katena loquen	stabilizator raspo- loženja
4	lamal welbutrin prega- balin velafaks misar rivotril		24	normabel lyrica velafax nozinan calixta sanval kvetiapin wellbutrin olandix rivotril	
5	q-pín mirzaten seroquel lamal normabel		25	normabel brintelix lyvam helex	
6	zipantola concor wellbutrin olandix trittico helex		26	zoloft olandix lorsilan	
7	lamictal misar trittico normabel fevarin velafax zoloft		27	xanax seroquel risset elicea haldol ramed pantoprazol nozinan	xanaxić beton ramo

8	normabel lyrica aripripazol zoloft prospera lamal fevarin oksazepam rivotril helex	normić	28	rivotril prazine azolar moditen	
9	normabel portalak trittico loquen velafax	mali zeleni portabljak	29	portal lexaurin	
10	controloc rivotril trileptal lamictal dulsevia nixar brufen dexomen nor- mabel	lijek koji pomaže da ne ubijem nikoga dexa normić	30	benzodiazepini trittico normabel q-pin cerson sertralin	benzići tritikal normić sreća
11	seroquel rivotril	sero rivo	31	zoloft kvetiapin helex duloksetin	
12	aripiprazol nor- mabel moditen q-pin misar	normić	32	cymbalta velafax lamictal rivotril loquen q-pin	
13	normabel olandix aripiprazol risset	bombon bombon bombon restart	33	rivotril q-pin	
14	bez terapije		34	lamictal lamal	

15	helex calixta lamal lamictal katena normabel rivotril zoloft velafax loquen kvetiapin	benzić	35	coaxil katena helex controloc euthyrox	
16	normabel normić lyrica velafax nozinan lamal misar	normić	36	velafax normabel kafetin	normić
17	normabel zoltex q-pin propranolol		37	normabel prazine pregabalin	normić crveni ferari dizalica
18	normabel benzodiazepini kvetiapin asentra	normić, norm benzići kjupić	38		– bombončići;
19	depakine leponex	depakinići lepić	39	velafax lorsilan lamal akineton leponex olandix	bombončić bombončić bombončić bombončić bombončić
20	brintellix olandix helex loquen lamal		40	portal normabel željezo trittico velafax sanval zoloft oksazepam	«sex pe»; plava tabletica; crno govance «yes» «fly, baby fly» ništa ako nije 5 ko- mada nema seksa oksić

Tablica 2. Službeni nazivi lijekova i neformalni nazivi koje ispitanici koriste u međusobnoj komunikaciji

Od ukupno 40 ispitanika njih polovica koristi alternativne nazive za lijekove (20 ispitanika), dok je u drugoj polovici onih koji ne koriste alternativne nazive za-bilježen primjer jednog ispitanika koji nema farmakoterapiju. Ispitanici koji kori-

ste više lijekova u svojoj farmakoterapiji ne koriste nužno alternativni naziv za sve lijekove.

Najučestalija zabilježena varijanta upotrebe alternativnog naziva lijeka jeste upotreba umanjene dodavanjem sufiksa *-ić* (rjeđe *-ać*). Među zabilježenim primjerima, od kojih se neki javljaju višekratno, dijelom zbog učestalosti primjene u farmakoterapiji) su: *normabel – normić, kvetiapin – kvetić, welbutrin – welbać, benzodiazepini – benzići, q-pin – kjupić, depakine – depakinići, leponex – lepić, xanax – xanaxić, te oksazepam – oksić*. U dva primjera dodan je engleski sufiks *-y* (*xanax – xanny*).

Učestao je eufemizam *bombon* ili *bombončić* za čitav niz lijekova različitih skupina: *normabel, olandix, aripriprazol, velafax, lorsilan, lamal, akineton, leponex, olandix*.

Među ostalim eufemizmima, zabilježene su druge imenice, sintagme i fraze kojima je zajednička pozitivna konotacija, a koja reflektira osobni stav pacijenta, moguće je reći svojevrsnu afekciju, prema lijeku: *q-pin – mrvica, kvetiapin – tablete za laku noć, normabel – mali zeleni, risset – restart, prazine – crveni ferari, loquen – stabilizator raspoloženja, sertralin – sreća, pregabalin – dizalica, velafax – fly, fly, baby, tritico – yes, normabel – plava tableta*.

Niz je alternativnih naziva lijekova koji su nastali kraćenjem službenoga naziva: *dexomen – dexa, seroquel – sero, rivotril – rivo, normabel – norm, ramed – ramo*.

Ovdje je evidentna učestala primjena tepanja i korištenja umanjena, kao i sarkastičnih te asocijativnih imena. Pretpostavlja se da je ovakvo korištenje naziva posljedica obrambenih mehanizama, prvenstveno humora, u svrhu lakšeg prihvatanja često činjenice da trebaju uzimati farmakoterapiju. S obzirom na prisutnu stigmu psihičkih poremećaja, te internaliziranu stigmu, odnosno autostigmatizaciju, pacijenti ovakvim nazivima umanjuju teret spoznaje o prisutnom mentalnom poremećaju zbog kojeg se liječe.

Pitanje 8: *Na lijevu crtu navedite dijagnoze zbog kojih se trenutno nalazite na bolničkom liječenju, a na desnu crtu navedite naziv dijagnoze koji koristite u svakodnevnoj komunikaciji s drugim pacijentima (npr. anksioznost – ankica). Ukoliko ne koristite alternativni naziv, na desnu crtu nemojte ništa dopisivati.*

Ispitanik	Službeni naziv dijagnoze	Naziv koji koristite	Ispitanik	Službeni naziv dijagnoze	Naziv koji koristite
1	depresija granični poremećaj ličnosti anoreksija	depra bdp/granični ana	21	anksioznost	
2	granični poremećaj ličnosti depresija	pogranični depra	22	depresija anksioznost poremećaj prehrane	depra zmrz gladušica

3	depresija granični pore- mećaj anksio- znost anoreksija nespecificirani poremećaj pre- hrane – ednos	depra, deprica granični, bdp ankica ana	23	anksioznost depresija	
4	depresija anksi- oznost		24	depresija ank- sioznost granični bipolarni	
5	teška depresivna epizoda		25	Psihogeni neepileptički napadaji: PNEN depresi- ja anksioznost poremećaj pre- hrane	
6	anksioznost panični napadaji		26	depresija anksioznost	depra
7	bipolarni pore- mećaj depresija anksi- oznost PTSP	jedna žena sa dva mozga;	27	anksioznost depresija	lomača
8	granični pore- mećaj ličnosti generalizirani anksiozni pore- mećaj PTSP	borderline GAP	28	granični poremećaj emotivna ne- stabilnost	
9	depresija anksio- znost poremećaj prilagodbe	depra	29	depresija anksioznost	black dog tjeskoba
10	–		30	depresija ank- sioznost	depra
11	bipolarni pore- mećaj	BP	31	anksioznost depresija	depra
12	depresija anksi- oznost	depra	32	anksiozno-de- presivni poremećaj ličnosti po- kušaj suicida poremećaj pri- lagodbe	

13	depresija anksioznost psihotični poremećaj bez simptoma šizofrenije	depra grijač pluća druga osoba	33	depresija	depra
14	anksiozno–depresivni poremećaj poremećaj osobnosti		34	bipolarni poremećaj	
15	depresija anksioznost granični poremećaj ličnosti	depra tjeskoba, nemir graničar, borderline	35	granični poremećaj ličnosti poremećaj prilagodbe	
16	depresija anksioznost granični poremećaj ličnosti psihoza bipolarni	depra granični bi	36	depresivni poremećaj ovisnost	
17	anksioznost depresija		37	bipolarni panični poremećaj granični poremećaj anksiozno–depresivni poremećaj	BAP
18	anksioznost depresija	anksi depra, deprica	38		–f–ovi ;
19	bipolarni poremećaj		39	granični depresija anksioznost	efovi efovi efovi
20	depresija anksioznost socijalna fobija		40	anksioznost depresija panični napadaj granični poremećaj ličnosti bipolarni poremećaj	ankica kuja panic atak graničarka dupla sam

Tablica 3. Službeni nazivi dijagnoza i neformalni nazivi koje ispitanici koriste u međusobnoj komunikaciji

Od ukupno 40 ispitanika njih 23 koristi alternativne nazive za svoje dijagnoze, dok poneki ispitanici koriste više alternativnih naziva, a drugi s komorbiditetima upotrebljavaju alternativni naziv za neke dijagnoze, dok za druge ne upotrebljavaju

ju. Ujedno, kako je prethodno navedeno kod predmetnoga uzorka, dvoje pacijenata nije upoznat sa svojom dijagnozom.

Najzastupljeniji eufemizmi odnose se na depresivni i anksiozni poremećaj i tu dominiraju umanjnice: *depra*, *deprica*, *ankica*, *ana* i *anksi*, a tu još možemo ubrojiti i primjer *poremećaj prehrane – gladušica*, te *zmrz* ili *grijač pluća*, *tjeskoba* i *nemir* kao alternativni termini za imenovanje anksioznosti, te *black dog* za depresiju.

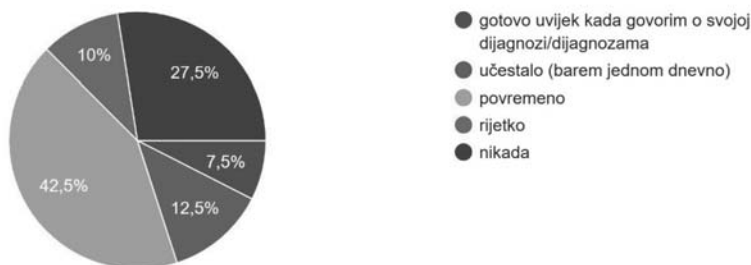
Kod pacijenata s bipolarnim i graničnim poremećajem ličnosti zatičemo kratice, reducirane varijante punog službenog naziva dijagnoze i anglicizme: *BDP*, *granični*, *borderline*, *GAP*, *BP*, *graničar*, *graničarka*, *pogranični*, *bi*, *panic atak*.

Dio ispitanika pojedine dijagnoze svodi pod krovni termin te u svakodnevnoj komunikaciji koristi naziv *f-ovi* ili *efovi*. Kod alternativnih naziva bipolarnog poremećaja zabilježene su fraze *jedna žena s dva mozga*, *dupla sam*, a druga osoba za imenovanje psihotičnog poremećaja bez simptoma shizofrenije. Alternativni naziv *lomača* za imenovanje anksioznosti, ili pak *kuja* za imenovanje depresije ulaze u sferu disfemizama, što ponovno govori u prilog konotacijama koje pacijenti vežu uz dijagnoze.

Kao što je prethodno uočeno pri korištenju eufemizama za korištene lijekove, oboljeli često koriste šaljive ili sarkastične izraze za poremećaje od kojih se liječe. Za pretpostaviti je da se deminutivima pokušava umanjiti ozbiljnost poremećaja, na neki način ga prihvatiti u takvom manje strašnom obliku. Dok s druge strane, korištenjem sarkastičnih naziva, kao i zastrašujućih imena u zamjenu za standardne nazive poremećaja, pokušava se izraziti osjećaj težine s kojim se nose kroz suživot s poremećajem.

Koliko često koristite prethodne alternativne nazive dijagnoza u svakodnevnoj komunikaciji s drugim pacijentima:

40 odgovora

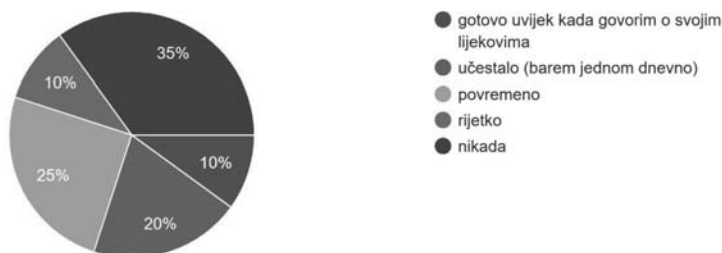

Grafikon 7. Učestalost korištenja alternativnih naziva dijagnoza

Od ukupnog broja ispitanika najveći udio (42,5 %) alternativne nazive dijagnoza koristi povremeno, 27,5 % ih ne koristi nikada, 12,5 % učestalo (odnosno barem jedno dnevno), 10 % rijetko, a 7,5 % gotovo uvijek kada govore o svojim dijagnozama.

Koliko često koristite prethodne alternativne nazive lijekova u svakodnevnoj komunikaciji s drugim pacijentima:

40 odgovora

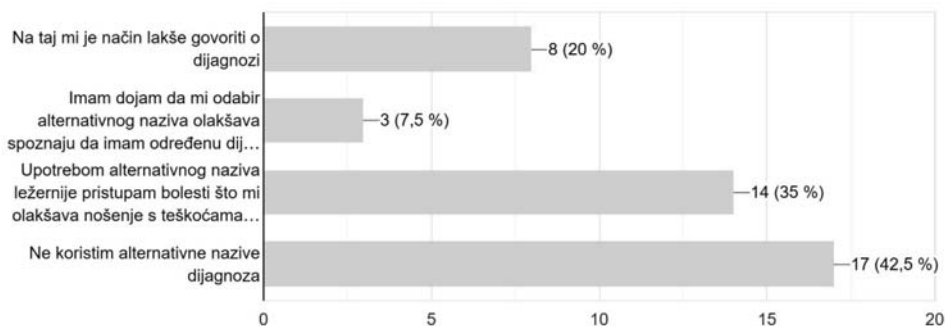

Grafikon 8. Učestalost korištenja alternativnih naziva lijekova

Po pitanju upotrebe alternativnih naziva lijekova koji su dijelom njihove farmakoterapije 35 % ispitanika nikada ne koristi alternativne nazive, četvrtina ih koristi povremeno, petina učestalo (tj. barem jednom dnevno), 10 % ispitanika rijetko i gotovo uvijek kada razgovaraju o farmakoterapiji.

Iz kojeg razloga koristite nestandardne nazive dijagnoza?

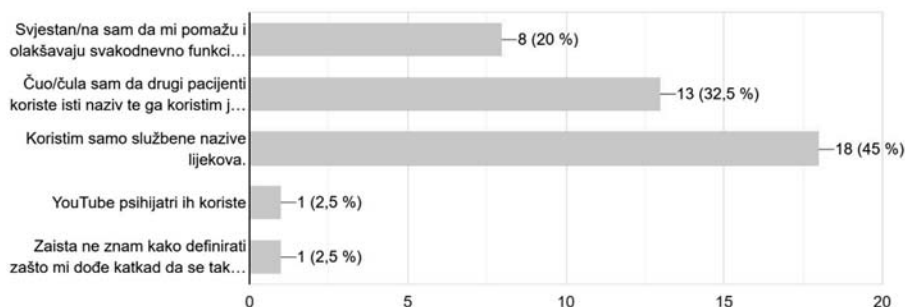
40 odgovora

Grafikon 9. Razlozi korištenja nestandardnih naziva dijagnoza

Na pitanje zašto upotrebljavaju alternativne nazive svojih dijagnoza, kod pacijenata koji ih koriste, oni navode kako ih upotrebljavaju jer upotrebom alternativnog naziva ležernije pristupaju bolesti što im olakšava nošenje s teškoćama dijagnoze (35 %), za njih 20 % na taj je način lakše govoriti o samoj dijagnozi, dok njih 7,5 % tim postupkom ima dojam kako im odabir alternativnog naziva olakšava spoznaju da imaju određenu dijagnozu. Navedeni rezultati u skladu su s pretpostavkama o korištenju alternativnih naziva u svrhu lakše nošenja s poremećajem, kao i s uvriježenom stigmom psihijatrijskog poremećaja.

Iz kojih razloga koristite nestandardne nazive za svoje lijekove (upotreba umanjena, tepanja i sl.?
40 odgovora

Grafikon 10. Razlozi korištenja nestandardnih naziva lijekova

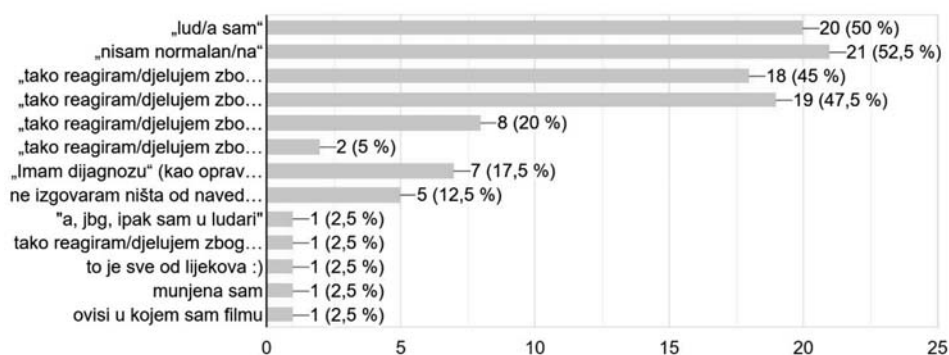
Po pitanju upotrebe nestandardnih naziva lijekova (odnosi se na 55 % pacijenata), kao razlog za njihovu upotrebu većina (32,5 %) navodi kako ih koristi jer su ih čuli od drugih pacijenata, te ih koriste jer su im simpatici, smiješni ili zgodni. Petina ispitanika ih koristi jer su svjesni činjenice kako im farmakoterapija pomaže i olakšava svakodnevno funkcioniranje i držanje simptoma dijagnoze pod kontrolom. Po jedan ispitanik je odgovorio kako ih koristi jer ih koriste *YouTube* psihijatri i da ne znaju definirati zašto im ponekad »dođe« da se tako izraze.

4.3. Disfemizmi i autostigmatizacija: dijagnoze i zdravstvena ustanova

U ovom potpoglavlju posvećenom autostigmatizaciji i upotrebi disfemizama kao jednom od elementarnih jezičnih manifestacija autostigmatizacije kod predmetnoga uzorka, prikazani su rezultati autostigmatizirajućih izjava koje pacijenti koriste kada komuniciraju svoje stanje, kao i frekventnost te razlozi njihove upotrebe. Ujedno, prikazani su i rezultati vezani uz alternativne nazive Klinike koje pacijenti koriste u svakodnevnoj komunikaciji, kao i razlozi njihove upotrebe iz perspektive samih ispitanika.

Označite izjave koje ste skloni upotrebljavati (moguć je veći broj odgovora):

40 odgovora

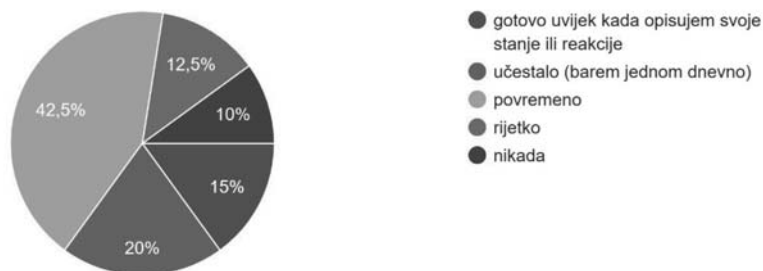
Grafikon 11. Izrazi autostigmatizacije koje pacijenti koriste u svakodnevnoj komunikaciji

Uz ponuđene autostigmatizirajuće fraze pod ovim pitanjem ispitanici su mogli dopisati i ostale izraze koje su skloni upotrebljavati, a koji su vezani uz njihovo stanje prema psihičkom stanju, bolesti i međuljudskim odnosima. Rezultati su pokazali kako nešto više od polovice ispitanika (52,5 %) ima tendenciju reći kako »nisu normalni«, a polovina kako su »ludi«. Nešto manji postotak, tj. 47,5 % ispitanika skloni su reći kako »tako reagiraju/djeluju zbog anksioznosti«, a 45 % da »tako reagiraju/djeluju zbog depresije«. Petina je sklona izjavi da »tako reagiraju/djeluju zbog graničnog poremećaja ličnosti«, dok 17,5 % svoje reakcije i postupke jednostavno opravdavaju izjavom kako »imaju dijagnozu«. Pet ispitanika ne koristi autostigmatizirajuće izraze i svoje reakcije ne opravdava dijagnozom dijagnozom. Dvoje ispitanika skloni su svoje reakcije pojašnjavati dijagnozom bipolarnog poremećaja, a po jedan ispitanik koristi naredne fraze: *a jbg, ipak sam u ludari*, *tako reagiram/djelujem zbog epilepsije*, *to je sve od lijekova*, *munjena sam sam*, te *ovisi u kojem sam filmu*.

Ovim je rezultatom moguće konstatirati kako su pacijenti skloniji autostigmatizaciji i upotrebi disfemizama, nego li upotrebi eufemizama kod rezultata prikazanih u posljednjem poglavlju. Nije u potpunosti jasno koriste li se disfemizmi zbog razvijene rezignacije i pesimističnog pogleda na projekcije u budućnosti vezano za vlastito funkcioniranje i prirodu prisutnih psihijatrijskih poremećaja. Struka navedeno interpretira kao obrambeni mehanizam projekcije i premještanja vlastite odgovornosti na prisutni poremećaj, što u budućnosti potencijalno pruža moguće olakšanje ako ne uspiju realizirati svoje životne planove na način na koji oni to očekuju. Na taj se način uvijek mogu »ljutiti« na poremećaj koji ih ometa u funkcioniranju, a ne i na vlastite propuste i diskontinuitet u liječenju i upoznavanju svojih osjećaja.

Koliko često koristite prethodno navedene izjave?

40 odgovora

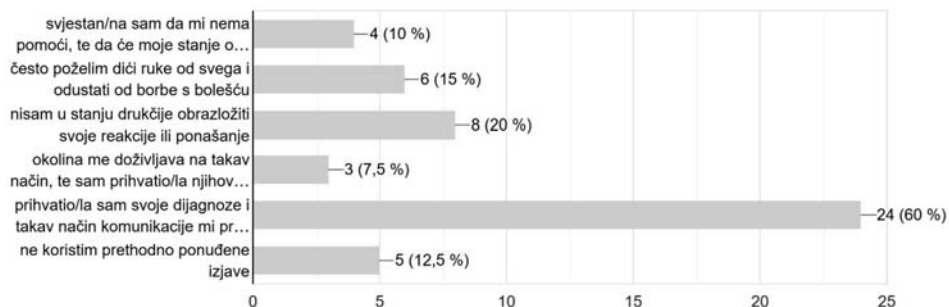

Grafikon 12. Učestalost korištenja izraza autostigmatizacije

Pacijenti prethodno navedene izraze koriste povremeno (42,5 % ispitanika), petina ih koristi učestalo, odnosno barem jednom dnevno, njih 15 % gotovo uvijek kada opisuju svoje stanje ili reakcije, 12,5 % ih koristi rijetko, a samo 10 % ih nikada ne koristi.

Iz kojeg razloga koristite prethodno navedene izjave:

40 odgovora

Grafikon 13. Razlog korištenja autostigmatizacije u svakodnevnoj komunikaciji

Prema samoevaluaciji pacijenata, razlozi upotrebe autostigmatizacije u svakodnevnoj su komunikaciji različiti. Među njima dominira odgovor (60 %) ispitanika kako su prihvatili svoje dijagnoze i da im takav način komunikacije pruža osjećaj olakšanja kada govore o svojim reakcijama i ponašanju. Petina ispitanika navodi kako nije u stanju na drugi način verbalizirati i pojasniti svoje reakcije i ponašanje, dok njih 15 % navodi kako često poželi dići ruke od svega te odustati od borbe sa svojom bolešću. Njih 12,5 % ne pribjegava ovom obliku komunikacije. 10 % ih je rezignirano, te su odgovorili kako su svjesni da im nema pomoći i kako očekuju da će njihovo stanje ostati nepromijenjenim, ili će se pak pogoršati. 7,5 % pacijenata

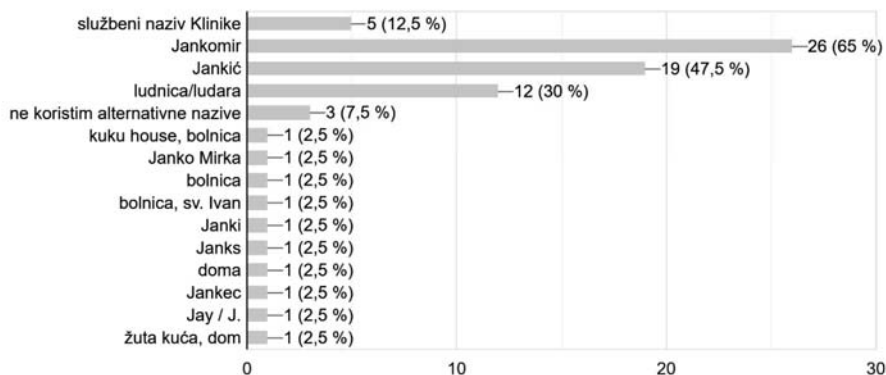

navodi kako ih okolina doživljava na takav način te su jednostavno prihvatili njihove riječi kako bi opisali vlastito stanje.

U velikoj metaanalitičkoj studiji Friedmana i suradnika (2022) prikazana je sustavna sinteza istraživanja koja se odnose na internaliziranu stigmatu psihičkih poremećaja. Rezultati ove studije ukazuju na upečatljiv i snažan negativan odnos između internalizirane stigme i niza psihosocijalnih varijabli (npr. nada, samopoštovanje i osnaživanje, te pridržavanje liječenja). S druge strane uočena je pozitivna povezanost internalizirane stigme i težine psihijatrijskih simptoma. Dok o internaliziranoj stigmi govorimo kada osoba sa stigmatiziranim identitetom podržava društvenu diskreditaciju i smatra se obezvrijeđenom (Livingston i Boyd 2010), usvojena stigma (engl. *enacted stigma*) odnosi se na prethodno doživljenu stigmatu koju pojedinac tumači kao nepravedno postupanje prema njemu (Scambler 2009). Nadalje, očekivana stigma odnosi se na uvjerenje osobe da će se negativan tretman pojaviti u budućnosti zbog prisutnih stigmatizirajućih karakteristika (Turan i sur., 2017). Što su izraženiji i prisutniji fenomeni doživljene usvojene stigme i očekivane stigme veća je potencijalna opasnost nastanka internalizirane stigme, tj. razvoja autostigmatizacije.

Koje alternativne nazive koristite u svakodnevnoj komunikaciji za naziv ustanove u kojoj se liječite (moguć je veći broj odgovora):

40 odgovora

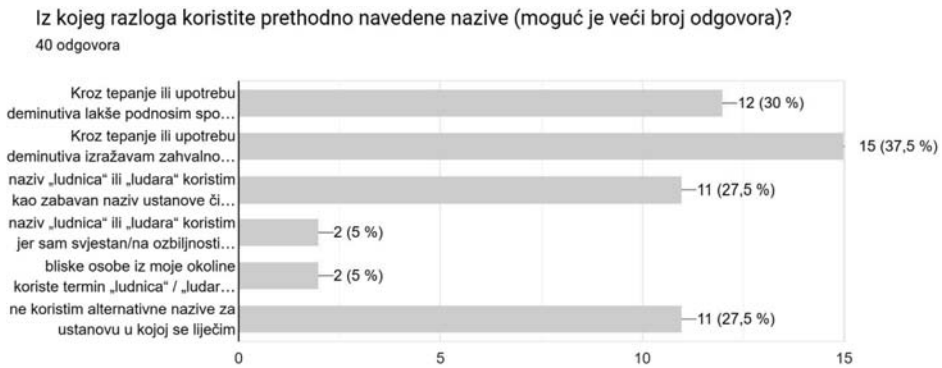

Grafikon 14. Alternativni nazivi Klinike koje pacijenti koriste u svakodnevnoj komunikaciji

Službeni naziv Klinike koristi 12,5 % pacijenata, što uz 7,5 % ispitanika koji ne koriste alternativne nazive dovodi do zaključka da ih petina koristi službeni naziv medicinske ustanove. Većina ipak (65 %) upotrebljava naziv *Jankomir*, naziv dijela grada u kojem je bolnica smještena. Gotovo polovica (47,5 %) koristi deminutiv *Jankić*, 30 % *ludara/ludnica*, a po jedan ispitanik nazive *kuku house*, *bolnica*, *Janko Mirka*, *bolnica, sv. Ivan*, *Janki*, *Janks*, *doma*, *Jankec*, *Jay/J.*, *žuta kuća*, *te dom*. Također bilježimo eufemizme i disfemizme, što bi značilo da pojedini pacijenti imaju različite konotacije vezane uz Kliniku: oni koji upotrebljavaju eufemizme, deminutive ili

pak termin *doma* imaju pozitivne konotacije vezane uz ustanovu, dok oni koji koriste negativno konotirane izraze, bilo disfemizme (*ludara, ludnica, žuta kuća, kuku house*) imaju negativne konotacije ne nužno vezane uz samu ustanovu i svoje zadovoljstvo pruženom medicinskom skrbi, već isto može biti i refleksija njihove spoznaje i konotacija vezanih uz vrstu medicinske ustanove u kojoj su hospitalizirani.

Svjesnost vlastita stanja, teškoća nošenja s teretom poremećaja koji nerijetko izaziva brojne elemente disfunkcionalnosti na svim socijalnim razinama (teškoće interpersonalne komunikacije, teškoće koncentracije, poremećaji raspoloženja i kontrole impulzivnih poriva, funkcioniranje u radnoj i obiteljskoj sredini) različiti su kod osoba ovisno o njihovoj razini funkcioniranja, samopoštovanja, mogućnosti nošenja s teškim teretom opće prisutne stigme mentalnih poremećaja i senzibiliziranosti za potrebu traženja stručne pomoći i liječenja.

Grafikon 15. Razlog korištenja alternativnih naziva Klinike

Upitani za razloge korištenja alternativnih termina za naziv Klinike većina (37,5 %) odgovorila je kako kroz tepanje ili upotrebu deminutiva izražavaju zahvalnost ili zadovoljstvo boravkom i liječenjem upravo u ovoj ustanovi, 30 % pacijenata odgovorilo je kako tepanjem ili upotrebom deminutiva lakše podnose spoznavajući da se nalaze u Klinici za psihijatriju. Za njih 27,5 % koji upotrebljavaju naziv *ludnica* ili *ludara*, to je zabavan naziv ustanove i način destigmatizacije svoje dijagnoze. Identičan postotak koristi samo službeni naziv medicinske ustanove. Po dvoje ispitanika odgovorilo je kako naziv *ludnica* ili *ludara* koriste jer su svjesni ozbiljnosti svojeg psihičkog stanja od kojeg ne bježe, odnosno kako bliske osobe iz njihove okoline koriste termin *ludnica* ili *ludara* stoga su ga i sami prihvatili te ga primjenjuju.

Svi zabilježeni alternativni nazivi su posljedice prisutne stigme i autostigmatizacije od kojih se brane stvaranjem eufemizama i disfemizama. Korištenjem njima prihvatljivijih naziva smanjuje se stigma prisutna u društvu, a u okvirima male grupe oboljelih ova pojavnost predstavlja snažnu formaciju za sveukupnu borbu protiv stigme.

5. Rasprava

Istraživanjem je potvrđena hipoteza kako pacijenti u svakodnevnoj komunikaciji koriste i eufemizme i disfemizme, kao odraz obrambenog mehanizma i prisutne autostigmatizacije. Ovo istraživanje pruža uvid u žargon zatvorene grupe, konkretno u način komunikacije pacijenata s poremećajima ličnosti, a koji je široj javnosti neproziran i stoga rad predstavlja uvid u jedno do sada, barem u razmjerima srodnih istraživanja u Republici Hrvatskoj, potpuno novo područje. Kod eufemizama najprisutnijima su se pokazale upotrebe umanjena, anglicizama ili alternativnih imenica ili fraza kojima je zajedničko pozitivno konotativno značenje. Eufemizmi su prisutniji kod naziva za lijekove koje koriste u svakodnevnoj komunikaciji, a potom kod naziva za dijagnoze ili nazive medicinske ustanove. Pacijenti koji koriste alternativne nazive za svoje dijagnoze navode kako ih upotrebljavaju, jer upotrebom alternativnog naziva ležernije pristupaju bolesti što im olakšava nošenje s teškoćama dijagnoze, te a na taj način lakše govore o samoj dijagnozi, a dio navodi kako se na taj način lakše nose sa spoznajom da imaju određenu dijagnozu. Po pitanju upotrebe alternativnih naziva, odnosno eufemizama kada govore o lijekovima kao razlog za njihovu upotrebu većina navodi da ih koristi jer su ih čuli od drugih pacijenata, te ih koriste jer su im simpatici, smiješni ili zgodni ili zato što su svjesni činjenice kako im farmakoterapija pomaže i olakšava svakodnevno funkcioniranje i držanje simptoma dijagnoze pod kontrolom. Iako su disfemizmi prisutni kod alternativnih naziva za medicinsku ustanovu, ipak i u ovom slučaju prevladavaju eufemizmi, a pacijenti su odgovorili kako ih koriste jer tepanjem ili upotrebom deminutiva izražavaju zahvalnost ili zadovoljstvo boravkom i liječenjem upravo u ovoj ustanovi ili da na taj način lakše podnose spoznaju da se nalaze u Klinici za psihijatriju.

Po pitanju tvorbe eufemizama u rezultatima istraživanja identificirani su postupci akronimije, sufiksne tvorbe, preuzimanja stranih riječi, metonimije i perifriza. Primjeri akronimije, zabilježeni su kod alternativnih naziva dijagnoza koje pacijenti koriste (*BDP, BP, GAP, BI*) i kod naziva za Kliniku (*J.*) Sufiksna tvorba eufemizama jako je zastupljena u istraživanju, a prvenstveno se odnosi na nazive lijekova (*normić, xanny, xanaxić, benzić, welbać, lepić, bombončići, kjupić, depakinići, oksić*), kao i na dijagnoze (*deprica, ankica, graničarka, gladušica*). Slaganje, i to ironično konotirano zabilježeno je u primjeru lijeka portalak u varijanti *portabljak*. Kako navodi Kuna (2007: 106) preuzimanje stranih riječi među leksičkim sredstvima tvorbe najčešći je način eufemizacije jer su strane riječi u komunikacijskim situacijama očigledno manje opterećene negativnim asocijacijama. Korpus je takvih primjera nepresušan, uglavnom su to terminologizirani izrazi, a osobito su česti pri imenovanju bolesti, tjelesnih i mentalnih osobina i stanja te fizioloških potreba, ali i u gotovo svim spominjanim eufemiziranim područjima: upravo su dijagnoze te kod kojih je najčešće ovaj primjer tvorbe eufemizama najzastupljeniji, a među identificirane primjere možemo ubrojiti *borderline, black dog, ana, panic atak, yes*).

Kao primjer tvorbe eufemizma postupkom metonimije možemo navesti primjer termina *beton* za lijek haldol, s obzirom na direktnu poveznicu između učinka lijeka na stanje pacijenta. Pod perifrize, odnosno opisnog imenovanja temeljenog na upotrebi perifrase kako bi se izbjeglo neposredno spominjanje neugodnog ili bolnog pojma, kao što je dijagnoza ili farmakoterapija, zabilježeni su primjeri *kvetiapin – tablete za laku noć, lijekovi općenito – legalne droge, dulsevia – lijek koji pomaže da ne ubijem nikog, loquen – stabilizator raspoloženja, prazine – crveni ferari, portal – seks pe, normabel – plava tableta, ali zeleni, portal – seks pe, velafax – fly, baby, fly, sanval – ništa ako nije pet komada, zoloft – nema seksa*). Parafraze su zabilježene i kod dijagnoza: *bipolarni poremećaj – jedna žena sa dva mozga, dupla sam, anksioznost – grijač pluća, psihotični poremećaj bez simptoma šizofrenije – druga osoba*). Najvećim dijelom eufemičnost se postiže tvorbenim postupcima, a među sufiksima je najprisutniji *-ić*. Ovaj je sufiks karakterističan za deminutivno–hipokoristično značenje i tim se postupkom na određeni način ublažavaju negativne konotacije koje su svojstvene terminologiji iz semantičkoga polja psihičkih bolesti, poremećaja ličnosti i ostalih bliskih dijagnoza. Isto vrijedi i za alternativne nazive bolesti koje pacijenti koriste, a koji su nastali dodavanjem sufiksa *-ica* s istom svrhom kao u prethodnom primjeru. Kao što je vidljivo iz rezultata istraživanja, prisutan je i ludizam (u primjeru *ankica*, kao alternativnog naziva za anksiozni poremećaj), kao i blend kod alternativnog naziva *portabljak*. Ovaj postupak za cilj, uz navedene razloge njihove upotrebe koje su ispitanici naveli, ima i izbjegavanje izravnog spominjanja područja koje u našem društvu još uvijek tabuizirano.

Među disfemizimima s elementima ironije zabilježeni su primjeri alternativnih naziva lijekova: *lijekovi općenito – legalne droge, željezo – crno govance (deminutiv), dulsevia – lijek koji pomaže da ne ubijem nikoga, portalak – portabljak (složenica), tritico – tritikal, portal – seks pe, sanval – ništa ako nije 5 komada, zoloft – nema seksa*. Zabilježen je i jedan primjer metonimije s obzirom na učinak lijeka *haldol – beton*.

Pojmovi *lomača* ili *nemir* za imenovanje anksioznosti, ili pak *kuja* za imenovanje depresije (promjene na semantičkoj razini metafora) ulaze u sferu disfemizama, što ponovno govori u prilog konotacijama koje pacijenti vežu uz dijagnoze.

Pacijenti koji koriste disfemizme za naziv Klinike upotrebljavaju negativno konotirane oblike temeljene tvorbom na semantičkoj i leksičkoj razini (*ludara, ludnica, žuta kuća, kuku house*). Isto ne znači da su negativne konotacije vezane uz njihov stav prema samoj Klinici, već su i odraz spoznaje o vrsti medicinske ustanove u kojoj se nalaze, u kojoj upotreba disfemizama često biva sredstvom lakšeg nošenja s činjenicom da borave u instituciji predmetnoga tipa kroz crni humor i ironiju, ili su pak eufemizme prihvatili zato što ih koristi njihova okolina.

Autostigmatizacija je najprisutnija u vidu parafraza koje su pacijenti skloni upotrebljavati kako bi opisali svoje psihičko stanje i tu disfemizmi najviše dolaze do izražaja. Uz rezignirane parafraze kako *tako reagiraju/djeluju zbog svoje dijagnoze*, pokazala se izražena tendencija korištenja fraza *lud/a sam, nisam normalan/na, a jbg, ipak sam u ludari*. Ove fraze koriste povremeno (42,5 % ispitanika), petina

ih koristi učestalo, odnosno barem jednom dnevno, njih 15 % gotovo uvijek kada opisuju svoje stanje ili reakcije, 12,5 % ih koristi rijetko, a samo 10 % ih nikada ne koristi. Sami ispitanici svjesni su korištenja autostigmatizacije u svakodnevnom razgovoru, te 60 % ispitanika ovaj fenomen pojašnjava činjenicom kako su svoju dijagnozu prihvatili i da im ovakav način komunikacija pruža svojevrsan osjećaj olakšanja. Petina ih navodi kako nisu u stanju svoje stanje verbalizirati na drugi način, dok preostali ispitanici, koji spomenute fraze koriste, ističu svoju rezigniranost odgovorima kako često žele dići ruke od svega i odustati od borbe s bolešću, kao i da su jednostavno prihvatili riječi svoje okoline kao odraz načina na koji ih okolina doživljava.

Istaknut ćemo kako se o civilizaciji može suditi po načinu na koji postupaju sa svojim psihički oboljelim članovima. Današnja kultura uspjeha ili neuspjeha kao odraza individualnog truda i vrijednosti, te posljedičnih nedostataka koji se doživljavaju kao stvar osobne krivnje i neadekvatnosti, sofisticirani je medij ispunjen osjećajima krivnje i nedostatnosti, idealan za bujanje stigme (Friedman i sur. 2022). Svjesni njezine razornosti stručnjaci razvijaju brojne programe za borbu protiv stigme na području mentalnog zdravlja, usmjerene na oporavak oboljelih, prepoznavanje i razvijanje učinkovitih javnozdravstvenih intervencija oblikovanih u svrhu podržavanja interesa i potreba stigmatiziranih skupina, kao i stvaranja različitih vrsta zakona o građanskim pravima (Dubreucq i sur. 2021; Friedman i sur. 2022). Sama stigmatizacija kao »akcija« potiče stvaranje »reakcija« u obliku rada aktivističkih skupina, ali isto tako i organiziranja stigmatiziranih skupina koje su mete napada. Ovakve aktivnosti važan su sociopolitički proces i način obrane te stvaranja kohezije zajednice protiv sila koje je nastoje poremetiti (Livingston i sur. 2012; Riemer i sur. 2020). Njihova nastojanja u borbi protiv stigme imaju individualne, mikrosocijalne i makrosocijalne ishode. U tom se smislu stigmatizirani pojedinci podržavanjem, npr. u malim grupama kao što je istraživana skupina na psihijatrijskom odjelu, spontano brane od stigme na različite načine. Kao što je u ovakvoj skupini uočeno, često posežu za šaljivim i sarkastičnim nazivima svojih stanja, poremećaja, te lijekova koje uzimaju. Tako na jednostavniji način spontano i otvoreno pristupaju onome što im je teško, te se bore protiv internaliziranja stigme odnosno autostigmatizacije. Edukacijom o poremećajima i dijeljenjem vlastitih iskustava u sigurnoj terapijskoj okolini, postupno podižu razinu samopoštovanja, jačaju intrapsihičke snage te odmiču doživljaj bezvrijednosti i degradiranosti.

6. Ograničenja i prijedlozi za buduća istraživanja

Među ograničenja ovog istraživanja moguće je ubrojiti mali uzorak (broj pacijenata na Odjelu u datom trenutku je limitiran kapacitetom, a svi pacijenti zbog svojeg trenutnog zdravstvenog stanja nisu mogli sudjelovati u istraživanju). Nadalje, istraživanje je provedeno samo na jednom odjelu Klinike, koji se s obzirom na strukturu i specijalizaciju nametnuo kao najzahvalniji za provedbu ove vrste

istraživanja. Ujedno, kod pojedinih pacijenata prisutna je nemogućnost jasnog izražavanja o razlozima korištenja alternativnih naziva. Osim toga, pacijenti koji su sudjelovali u istraživanju u svojstvu ispitanika dosta su heterogeni s obzirom na trajanje liječenja, naobrazbu i različitu svjesnost o potrebi liječenja. Međutim, potonje istovremeno pruža realniju sliku o svakodnevnoj komunikaciji pacijenata, jer bi u suprotnom rezultati potencijalno bili sasvim drugačiji (npr. ili bi svi koristili eufemizme/disfemizme, ili pak standardne nazive).

Prijedlozi za buduća istraživanja srodnoga tipa mogla bi uključiti ponovljeno istraživanje da istome Odjelu (s obzirom na fluktuaciju pacijenata i njihovu heterogenost u različitim trenucima), potom prilagođena istraživanja na drugim specijaliziranim odjelima ili psihijatrijskim klinikama kako bi se istražile specifičnosti svakodnevne komunikacije pacijenata na drugim odjelima i medicinskim ustanovama istoga tipa.

Literatura

- Anić, Vladimir (1991). *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber
- Allan, Keith i Burridge, Kate (1993). Euphemism & Dysphemism: Language Used as Shield and Weapon. *Language* 69(2): 406–407, <https://doi.org/10.2307/416552>
- Benczes, Reka i Burridge, Kate (2018). *Speaking of disease and death. Oxford Handbook of Taboo Words and Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Dubreucq, Julien, Plasse, Julien i Franck, Nicolas (2021). Self-stigma in Serious Mental Illness: A Systematic Review of Frequency, Correlates, and Consequences. *Schizophr Bull* 47(5): 1261–1287. doi: 10.1093/schbul/sbaa181.
- Fernández, Eliécer Crespo (2006). The Language of Death: Euphemism and Conceptual Metaphorization in Victorian Obituaries. *Sky Journal of Linguistics*. 19: 101–130
- Fox, Annie B., Earnshaw, Valerie A., Taverna, Emily C. i Vogt, Dawne (2018). Conceptualizing and Measuring Mental Illness Stigma: The Mental Illness Stigma Framework and Critical Review of Measures. *Stigma Health* 3(4): 348–376. doi: 10.1037/sah0000104. Epub 2017 Sep 21.
- Friedman, Samuel R, Pouget, Enrique R, Sandoval, Milagros, Rossi, Diana i Mateu-Gelabert, Pedro (2020). New Measures for Research on Men Who Have Sex with Men and for At-Risk Heterosexuals: Tools to Study Links Between Structural Interventions or Large-Scale Social Change and HIV Risk Behaviors, Service Use, and Infection. *AIDS Behav*. 24(1): 257–273. doi: 10.1007/s10461-019-02582-w
- Friedman, Samuel R., Williams, Leslie D., Guarino, Honoria, Mateu-Gelabert, Pedro, Krawczyk, Noa, Hamilton, Leah, Walters, Suzan, M., Ewell, Jerel M., Khan, Maria, Di Iorio, Jorgelina, Yang, Lawrence H. i Earnshaw, Valerie A. (2022). The stigma system: How sociopolitical domination, scapegoating, and stigma shape public health. *J Community Psychol*. 50(1): 385–408. doi: 10.1002/jcop.22581
- Gernsbacher, Morton Ann, Raimond, Adam R., Balinghasay, Theresa M. i Boston, Jilana S. (2016). “Special needs” is an ineffective euphemism. *Cogn Res Princ Implic*. 1(1):29. Epub. doi: 10.1186/s41235-016-0025-4

- Hercigonja–Mikšik, Edita (2018). Odrzi protuljudske zbilje. *In medias res*, 7(12): 1833–1849. <https://hrcak.srce.hr/200698>
- Holder, R. W. (2002). *How Not To Say What You Mean – A Dictionary of Euphemisms*. New York: Oxford University Press
- Jing–Schmidt, Zhuo (2021). Euphemism. *Handbook of Pragmatics*. Online: John Benjamins Publishing.
- Kružić, Barbara i Tanacković Faletar, Goran. (2019). Metafora, metonimija, frazem i eufemizam: o čemu govorimo kada govorimo o smrti?. *Jezikoslovlje*, 20(2): 391–418 <https://doi.org/10.29162/jez.2019.14>
- Kuna, Branko (2005). Eufemizmi u privatnoj i javnoj komunikaciji. *Književna revija*. 3(4): 165–173. Osijek: Ogranak Matice hrvatske Osijek.
- Kuna, Branko (2007). Identifikacija eufemizama i njihova tvorba u hrvatskom jeziku. *Fluminensia*. 19(1): 95–113. <https://hrcak.srce.hr/16735>
- Leech, Geoffrey N. (1985). *Semantics: The study of meaning*. London: Penguin Books.
- Livingston James D. i Boyd Jennifer E. (2010). Correlates and consequences of internalized stigma for people living with. mental illness: a systematic review and meta-analysis. *Soc Sci Med*. 71(12): 2150–61.
- Livingston, James D., Milne, Teresa, Fang, Mei Lang i Amari Erica. (2012). The effectiveness of interventions for reducing stigma related to substance use disorders: a systematic review. *Addiction*. 107(1):39–50. doi: 10.1111/j.1360-0443.2011.03601.x
- Manzo, John F. (2004). On the sociology and social organization of stigma: some ethnomethodological insights. *Hum Stud*. 27: 401–16.
- Pascaline, Faure (2016). Euphemism as a core feature of patientese: A comparative study between English and French. *Language Learning in Higher Education*, 6(1): 167–184
- Pasini, Dinka (2005). Eufemizmi u Anićevu rječniku. *Fluminensia*, 17(2): 59–66. <https://hrcak.srce.hr/4344>
- Pasini, Dinka (2015). Eufemizam i disfemizam lice su i naliče iste medalje. *Hrvatski jezik*. 2(1): 1–5. <https://hrcak.srce.hr/170524>
- Pasini, Dinka (2019). *Hrvatski jezik od nacionalne retorike do suvremene proze*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada
- Riemer, Manuel, Reich, Stephanie M., Evans, Scotney D., Nelson, Geoffrey i Prilleltensky Isaac (2020). *Community psychology: in pursuit of liberation and well-being*. London: Bloomsbury Publishing.
- Scambler, Graham (2009). Health-related stigma. *Sociol Health Illn*. 31(3): 441–55. doi: 10.1111/j.1467-9566.2009.01161.x. PMID: 19366430
- Starcevic, Vladan (2010). Euphemisms, political correctness and the identity of psychiatrists. *Australasian Psychiatry*. 18(2): 181–182, doi: 10.3109/10398560903513051
- Škarić, Ivo (1988). *U potrazi za izgubljenim govorom*. Zagreb: Školska knjiga.

Internetski izvori

Hrvatski jezični portal – <https://hjp.znanje.hr/>

Zdravstveno–statistički ljetopis grada Zagreba za 2022. godinu. Zagreb: Nastavni zavod za javno zdravstvo Dr. Andrija Štampar. <https://www.stampar.hr/sites/default/files/2023-08/Ljetopis%202022.%20-%20ina%C4%8Dica%20za%20Web%20-%202023-08-23.pdf>

Pierre, Joe (2014). Rebranding Psychiatry: Euphemisms, Stigma, and Progress – Revising the nomenclature of psychiatry; <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/psych-unseen/201412/rebranding-psychiatry-euphemisms-stigma-and-progress>

Popis grafikona

Grafikon 1. Spolna struktura ispitanika

Grafikon 2. Dobna struktura ispitanika

Grafikon 3. Obrazovna struktura ispitanika

Grafikon 4. Radni status ispitanika

Grafikon 5. Broj prethodnih hospitalizacija

Grafikon 6. Dijagnoze zbog kojih ispitanici borave na bolničkom liječenju

Grafikon 7. Učestalost korištenja alternativnih naziva dijagnoza

Grafikon 8. Učestalost korištenja alternativnih naziva lijekova

Grafikon 9. Razlozi korištenja nestandardnih naziva dijagnoza

Grafikon 10. Razlozi korištenja nestandardnih naziva lijekova

Grafikon 11. Izrazi autostigmatizacije koje pacijenti koriste u svakodnevnoj komunikaciji

Grafikon 12. Učestalost korištenja izraza autostigmatizacije

Grafikon 13. Razlog korištenja autostigmatizacije u svakodnevnoj komunikaciji

Grafikon 14. Alternativni nazivi Klinike koje pacijenti koriste u svakodnevnoj komunikaciji

Grafikon 15. Razlog korištenja alternativnih naziva Klinike

Popis tablica

Tablica 1. Spolna distribucija pacijenata kod osoba od 26 do 64 godine u 2022. godini

Tablica 2. Službeni nazivi lijekova i neformalni nazivi koje ispitanici koriste u međusobnoj komunikaciji

Tablica 3. Službeni nazivi dijagnoza i neformalni nazivi koje ispitanici koriste u međusobnoj komunikaciji

Popis slika

Slika 1. Distribucija prema dobi i spolu osoba starosti do 25 godina u 2022. godini

Use of euphemisms and dysphemisms in communication of patients in “Sveti Ivan” Psychiatric Hospital

This research paper deals with the use of euphemisms and self-stigmatisation (dysphemism) in daily mutual communication of patients at the Department for psychotherapeutic treatment of affective, anxiety and dissociative disorders and personality disorders in «Sveti Ivan» Psychiatric Hospital. An anonymous survey questionnaire conducted among patients of the Department showed their tendency to use self-stigmatisation and euphemisms in communication about their diagnosis, pharmacotherapy, their condition, and about the medical institution. Along with the research of the said tendency, exact examples, as well as the frequency and reasons for this communicational practice from the perspective of patients, were also investigated. The reasons for resorting to the same communication patterns were discussed and clarified from the perspective of the psychiatric profession.

Ključne riječi: *žargon psihijatrijskih pacijenata, eufemizmi, disfemizmi, autostigmatizacija, hrvatski jezik*
Keywords: *jargon of psychiatric patients, euphemisms, dysphemism, self-stigmatisation, Croatian*

Prilozi

Anketni upitnik

Ovaj anketni upitnik provodi se u svrhu istraživanja upotrebe eufemizama i auto-stigmatizacije u svakodnevnoj komunikaciji pacijenata na Odjelu 9 Klinike za psihijatriju »Sv. Ivan«. Upitnik se provodi anonimno, a rezultati će biti korišteni isključivo u svrhu izrade znanstvenoga rada iz područja jezikoslovlja. Za njegovo popunjavanje potrebno je okvirno 7 minuta. Zahvaljujemo na suradnji i Vašem doprinosu istraživanju.

1. Molimo označite svoj spol:

- a. žensko
- b. muško
- c. ostalo

2. Molimo označite Vašu dobnu skupinu:

- a. 18 – 24
- b. 25 – 34
- c. 35 – 44
- d. 45 – 54
- e. 55 – 64
- f. 65 – 74
- g. 75 i više

3. Molimo označite Vaš stupanj obrazovanja:

- a. bez škole i nezavršena osnovna škola
- b. osnovna škola
- c. srednja škola
- d. viša stručna sprema
- e. preddiplomski studij – prvostupnik
- f. diplomski studij – magistar struke
- g. magisterij i doktorat znanosti

4. Koji je bio Vaš radni status uoči otvaranja bolovanja u svrhu bolničkog liječenja?

- a. zaposlen/a sam u privatnom sektoru
- b. zaposlen/a sam u javnom sektoru
- c. samostalni sam poduzetnik/poduzetnica
- d. freelancer
- e. učenik/student
- f. umirovljenik
- g. nezaposlen/a
- h. kućanica

5. Označite broj dosadašnjih hospitalizacija poradi liječenja psihičkih dijagnoza:

- a. 0
- b. 1
- c. 2
- d. 3
- e. 4
- f. 5–9
- g. 10 i više

6. Označite dijagnoze zbog kojih se trenutno nalazite na bolničkom liječenju (moguće je veći broj odgovora):

- a. depresivni poremećaj
- b. anksiozni poremećaj
- c. anksiozno–depresivni poremećaj
- d. panični napadaji
- e. granični poremećaj ličnosti
- f. bipolarni poremećaj
- g. ostalo (navedite dijagnozu): _____

Sljedeći niz pitanja odnosi se na upotrebu eufemizama kod razgovora o dijagnozama, terapijama ili ustanovi u kojoj se liječite. U ovom dijelu istražuje se vaša sklonost »tepanju« svojim dijagnozama ili lijekovima, korištenju umanjenica, davanju nadimaka dijagnozama ili ustanovi u kojoj boravite.

7. Na lijevu crtu navedite službene nazove lijekova koje trenutno imate ili ste imali u svojoj terapiji, a na desnu crtu naziv za lijekove koji koristite u svakodnevnoj komunikaciji s drugim pacijentima na Odjelu (npr. normabel – normić). Ukoliko ne koristite alternativni naziv, na desnu crtu nemojte ništa dopisivati.

_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____

8. Na lijevu crtu navedite dijagnoze zbog kojih se trenutno nalazite na bolničkom liječenju, a na desnu crtu navedite naziv dijagnoze koji koristite u svakodnevnoj komuni-

kaciji s drugim pacijentima (npr. anksioznost – ankica). Ukoliko ne koristite alternativni naziv, na desnu crtu nemojte ništa dopisivati.

_____	—	_____
_____	—	_____
_____	—	_____
_____	—	_____
_____	—	_____
_____	—	_____
_____	—	_____
_____	—	_____

9. Koliko često koristite prethodne alternativne nazive dijagnoza u svakodnevnoj komunikaciji s drugim pacijentima:

- a. gotovo uvijek kada govorim o svojoj dijagnozi/dijagnozama
- b. učestalo (barem jednom dnevno)
- c. povremeno
- d. rijetko
- e. nikada

10. Koliko često koristite prethodne alternativne nazive lijekova u svakodnevnoj komunikaciji s drugim pacijentima:

- a. gotovo uvijek kada govorim o svojim lijekovima
- b. učestalo (barem jednom dnevno)
- c. povremeno
- d. rijetko
- e. nikada

11. Iz kojeg razloga koristite nestandardne nazive dijagnoza:

- a. na taj mi je način lakše govoriti o dijagnozi
- b. imam dojam da mi odabir alternativnog naziva olakšava spoznaju da imam određenu dijagnozu
- c. upotrebom alternativnog naziva ležernije pristupam bolesti što mi olakšava nošenje s teškoćama dijagnoze
- d. ne koristim alternativne nazive dijagnoza

12. Iz kojih razloga koristite nestandardne nazive za svoje lijekove (upotreba umanjena, tepanja i sl.?)

- a. Svjestan/na sam da mi pomažu i olakšavaju svakodnevno funkcioniranje i kontroliraju moju dijagnozu.
- b. Čuo/čula sam da drugi pacijenti koriste isti naziv te ga koristim jer mi je simpatičan/smiješan/zgodan.

c. Drugi razlog (navedite koji): _____

d. Koristim samo službene nazive lijekova.

Sljedeći niz pitanja odnosi se na autostigmatizaciju poradi dijagnoza zbog kojih boravite na bolničkom liječenju, gdje se autostigmatizacija manifestira kroz upotrebu alternativnih naziva svojih stanja/dijagnoza ili kroz alternativne nazive svoje ustanove.

13. Označite izjave koje ste skloni upotrebljavati (moguć je veći broj odgovora):

a. »lud/a sam«

b. »nisam normalan/na«

c. »tako reagiram/djelujem zbog depresije«

d. »tako reagiram/djelujem zbog anksioznosti«

e. »tako reagiram/djelujem zbog graničnog poremećaja ličnosti«

f. »tako reagiram/djelujem zbog bipolarnog poremećaja«

g. »Imam dijagnozu« (kao opravdanje za postupke i reakcije koji nisu usko vezani uz sam poremećaj)

h. ostalo: _____

i. ne izgovaram ništa od navedenog.

14. Koliko često koristite prethodno navedene izjave:

a. gotovo uvijek kada opisujem svoje stanje ili reakcije

b. učestalo (barem jednom dnevno)

c. povremeno

d. rijetko

e. nikada

15. Iz kojeg razloga koristite prethodno navedene izjave:

a. svjestan/na sam da mi nema pomoći, te da će moje stanje ostati nepromijenjeno ili se pogoršati

b. često poželim dići ruke od svega i odustati od borbe s bolešću

c. nisam u stanju drukčije obrazložiti svoje reakcije ili ponašanje

d. okolina me doživljava na takav način, te sam prihvatio/la njihove riječi za opis svojega stanja

e. prihvatio/la sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju

f. ne koristim prethodno ponuđene izjave

16. Koje alternativne nazive koristite u svakodnevnoj komunikaciji za naziv ustanove u kojoj se liječite (moguć je veći broj odgovora):

a. službeni naziv Klinike

b. Jankomir

c. Jankić

d. ludnica/ludara

e. ostalo (navedite): _____

f. ne koristim alternativne nazive

17. Iz kojeg razloga koristite prethodno navedene nazive (moguć je veći broj odgovora):

- a. Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznaju da se nalazim u Klinici za psihijatriju
- b. Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva izražavam zahvalnost ili zadovoljstvo boravkom i liječenjem upravo u ovoj ustanovi
- c. naziv »ludnica« ili »ludara« koristim kao zabavan naziv ustanove čime destigmatiziram svoju dijagnozu
- d. naziv »ludnica« ili »ludara« koristim jer sam svjestan/na ozbiljnosti svojeg psihičkog stanja i od njega ne bježim
- e. bliske osobe iz moje okoline koriste termin »ludnica« / »ludara« i stoga sam ga i sam/a prihvatio/la
- f. ne koristim alternativne nazive za ustanovu u kojoj se liječim

Individualni odgovori ispitanika

Spot	Dežna stuplac	Stupanj obrazovanja:	Radni status:	Oružje broj donedobrih hospitalizacija: poradi šifrenja psihiki dijagnoza:	Oružje dijagnoze zbog kojih se trenutno nalazite na bolničkom šifrenju (može li veći broj odgovora):				
1 muško	18-24	osnovna škola	učenik / student	1	anksiozno-depresivni poremećaj;pančni napadaj;granični poremećaj Izostajanje				
2 žensko	35-44	magistarski i doktorski znanosti	zaposlen/a sam u javnom sektoru	0	anksiozno-depresivni poremećaj;granični poremećaj Iličnosti				
3 žensko	18-24	srednja škola	učenik / student	0	anksiozno-depresivni poremećaj;granični poremećaj Iličnosti;ne-specifirani				
4 žensko	45-54	srednja škola	zaposlen/a sam u javnom sektoru	5-9	depresivni poremećaj;anksiozni poremećaj;anksiozno-depresivni poremećaj				
5 žensko	55-64	srednja škola	umirovljenik	3	depresivni poremećaj				
6 žensko	25-34	srednja škola	zaposlen/a sam u privatnom sektoru	0	anksiozni poremećaj;pančni napadaj anksiozni poremećaj;anksiozni poremećaj;anksiozno-depresivni poremećaj;pančni napadaj;bi-polarni poremećaj				
7 žensko	45-54	srednja škola	zaposlen/a sam u privatnom sektoru	2	depresivni poremećaj;anksiozni poremećaj;anksiozno-depresivni poremećaj;pančni napadaj;bi-polarni poremećaj				
8 žensko	25-34	srednja škola	nezaposlen/a	4	anksiozni poremećaj;prisp				
9 žensko	35-44	srednja škola	zaposlen/a sam u javnom sektoru	0	anksiozno-depresivni poremećaj;poremećaj prilagodbe				
10 žensko	25-34	srednja škola	zaposlen/a sam u privatnom sektoru	0	ne zna, niko mi nije rekao				
11 žensko	35-44	srednja škola	zaposlen/a sam u javnom sektoru	4	bi-polarni poremećaj				
12 muško	25-34	srednja škola	nezaposlen/a	3	anksiozno-depresivni poremećaj;pančni napadaj				
13 muško	25-34	diplomski studij – magistar struke	zaposlen/a sam u javnom sektoru	0	depresivni poremećaj;anksiozni poremećaj				
14 žensko	65-74	viša stručna sprema	samostalno sam poduzetnik/poduzetnica	5-9	depresivni poremećaj;anksiozni poremećaj;anksiozno-depresivni poremećaj;poremećaj osobnosti				
15 žensko	25-34	diplomski studij – magistar struke	samostalno sam poduzetnik/poduzetnica	0	anksiozno-depresivni poremećaj;granični poremećaj Iličnosti				
16 žensko	18-24	osnovna škola	nezaposlen/a	5-9	depresivni poremećaj;anksiozni poremećaj;anksiozno-depresivni poremećaj;pančni napadaj;granični poremećaj Iličnosti;bi-polarni poremećaj;phobza				
17 žensko	45-54	srednja škola	zaposlen/a sam u privatnom sektoru	3	anksiozno-depresivni poremećaj				
18 žensko	18-24	prediplomski studij – prvostupnik	učenik / student	1	anksiozno-depresivni poremećaj				
19 žensko	45-54	srednja škola	zaposlen/a sam u privatnom sektoru	10 i više	bi-polarni poremećaj				
20 žensko	25-34	srednja škola	kućarica	0	depresivni poremećaj;anksiozni poremećaj;granični poremećaj Iličnosti				
21 muško	18-24	srednja škola	učenik / student	0	anksiozno-depresivni poremećaj				

22	žensko	45-54	srednja škola	zaposlen/a sam u privatnom sektoru	0	anksiozno-depresivni poremećaji; poremećaj prehrane
23	žensko	45-54	srednja škola	zaposlen/a sam u javnom sektoru	0	depresivni poremećaji; anksiozni poremećaj
24	žensko	25-34	osnovna škola	nezaposlen/a	10 i više	anksiozno-depresivni poremećaji; grančni poremećaj iknost; bipolarni poremećaj
25	žensko	18-24	srednja škola	nezaposlen/a	10 i više	anksiozno-depresivni poremećaji; panični napadaji; bipolarni poremećaj
26	muško	18-24	srednja škola	zaposlen/a sam u javnom sektoru	1	anksiozno-depresivni poremećaj
27	muško	35-44	srednja škola	nezaposlen/a	10 i više	depresivni poremećaji; anksiozni poremećaji; anksiozno-depresivni poremećaj; panični napadaji grančni poremećaj iknost
28	žensko	25-34	diplomski studij – magistar struke	zaposlen/a sam u privatnom sektoru	0	grančni poremećaj iknost
29	muško	45-54	srednja škola	zaposlen/a sam u privatnom sektoru	0	anksiozno-depresivni poremećaj
30	žensko	18-24	prediplomski studij – prvostupnik	učenik / student	2	depresivni poremećaj
31	žensko	25-34	srednja škola	zaposlen/a sam u javnom sektoru	0	anksiozno-depresivni poremećaj
32	žensko	35-44	viša stručna sprema	samostalni sam poduzetnik/poduzetnica	3	anksiozno-depresivni poremećaj; grančni poremećaj iknost; poremećaj prilagodbe, pokušaj suicida
33	žensko	45-54	diplomski studij – magistar struke	nezaposlen/a	3	depresivni poremećaj
34	žensko	45-54	srednja škola	zaposlen/a sam u privatnom sektoru	3	bipolarni poremećaj
35	žensko	45-54	viša stručna sprema	zaposlen/a sam u javnom sektoru	1	grančni poremećaj iknost; poremećaj prilagodbe
36	žensko	35-64	viša stručna sprema	umirovljenik	3	depresivni poremećaj; povrsnost
37	žensko	25-34	srednja škola	nezaposlen/a	5-9	depresivni poremećaj; anksiozno-depresivni poremećaj; panični napadaji; grančni poremećaj iknost; bipolarni poremećaj
8	žensko	35-44	srednja škola	nezaposlen/a	10 i više	grančni poremećaj iknost; bipolarni poremećaj; znan, iznamljavam se...
39	žensko	18-24	srednja škola	zaposlen/a sam u privatnom sektoru	5-9	depresivni poremećaj; grančni poremećaj iknost; bipolarni poremećaj
40	žensko	35-44	srednja škola	nezaposlen/a	10 i više	anksiozni poremećaj; panični napadaji; grančni poremećaj iknost; bipolarni poremećaj

Na djecu čuju navodno slabijene nazove ljiljova koje trenutno imaju li ste imali u svojoj terapiji, a na demu čuju naziv za ljiljove koji koriste u svakodnevnoj komunikaciji s drugim pacijentima na odjelu (lilj, normabel – normki, Ukoliko ne koristite alternativni naziv, na demu čuju naziv nista doprihvat doprihvat.	Na djecu čuju naziv die dijagnozu zbog kojih se trenutno razlikuje na svakodnevnoj komunikaciji s drugim pacijentima (lilj, anksioznost – anksio). Ukoliko ne koristite alternativni naziv, na demu čuju naziv nista doprihvat.	kojko čuju koriste perthodne alternativne nazive dijagnozu u svakodnevnoj komunikaciji s drugim pacijentima.
normabel - normic; xaxax - xanny; kvetlajpin - kvetc	deprisija - deprax; grančni poremećaj izostoi - bodp / grančni; anoreksija - anu.	učetalo (u vrem jednom drvevo)
normabel - normic; qm - mivka	grančni poremećaj izostoi - pogranični; depresija - deprax; deprisija - deprax; depric; grančni poremećaj izostoi - grančni; spoi; anksioznost - anksa; anoreksija - anu; nespecificirani poremećaj prehrane - etnos	gđovo (vrem jedan govoren o svojoj dijagnozi/dijagnozama)
velbudin - velbac; kvetlajpin - tabidex za laku noć; benzodiazepini - bendodi; xaxax - xanny; ljiljovi/opsenito - regine d'opce; normabel - normic	depricija - ; anksioznost - ;	učetalo (u vrem jednom drvevo)
lmal - webudrin - ; pregabalin - ; veldaks - ; misar - ; rivotril -	testa depricidna upitna - ;	porvrenno
q-pin - ; imizaten - ; seroquel - ; lmal - ; normabel -	anksioznost - ; grančni napadi - ;	riphko
grančica - ; conca - ; webudrin - ; zolank - ; tritico - ; thlex -	bipolarni poremećaj - ; jedna žena za dva mozga; depresija - ; anksioznost - ; psp - ;	porvrenno
lmalica - ; misar - ; tritico - ; normabel - ; fevatin - ; veldax - ; zoldt -	grančni poremećaj izostoi - borderline; generalizirani anksiozni poremećaj - ; gđp - ; pisp - ;	porvrenno
normabel - normic; lmal - ; arpragaoi - ; zoldt - ; prospera - ; lmal - ; fevatin - ; oksazepam - ; rivotril - ; thlex -	depricija - deprax; anksioznost - ; poremećaj prilagodbe - ;	učetalo (u vrem jednom drvevo)
normabel - mali zeleni; portulak - portabljak; tritico - ; boquen - ; veldax -	bipolarni poremećaj - bp.	nikada
controloc - ; rivotril - ; trifiprid - ; lmalica - ; dulivera - ljilj kog promakle da ne udjehm nikoga ; misar - ; lmal - ; deosoni - diox; normabel - normic	deprisija - deprax; anksioznost - ;	porvrenno
seroquel - sero ; rivotril - rivo	deprisija - deprax; anksioznost - ; gđp; pđka; psihodon poremećaj bez simptom a borderline - duga oduak.	riphko
arpragaoi - ; normabel - normic; modten - ; q-pin - ; misar -	anksiozno-depresivni poremećaj - ; poremećaj osobnosti - ;	nikada
normabel - bombon ; olamk - bombon; arpragaoi - bombon ; risel - restart	deprisija - deprax; anksioznost - ; takona - ; normabel - bendi ; rivotril - ; zoldt - ; veldax - ; boquen - ; kvetlajpin - ;	porvrenno
bez terapije	anksiozno - ; depricija - ;	porvrenno
huker - ; calata - ; lmal; lmalica - ; kakona - ; normabel - bendi ; rivotril - ; zoldt - ; veldax - ; boquen - ; kvetlajpin - ;	depricija - deprax; anksioznost - ; grančni poremećaj izostoi - ; grančni; borderline - ;	porvrenno
normabel - normic ; yfira - ; veldax - ; nozhan - ; lmal - ; misar - ;	anksioznost - ; depricija - ;	porvrenno
normabel - ; zoltek - ; q-pin - ; propranolol - ;	depricija - deprax; anksioznost - ; grančni poremećaj izostoi - ; grančni; psihika - ; bi;	porvrenno
normabel - normic; nomu - benzodiazepini - bendodi; kvetlajpin - kvetc; aaxtra - ;	anksioznost - ; anksioznost - ;	učetalo (u vrem jednom drvevo)
depravne - depralidic; leponex - lepic	bipolarni poremećaj - ;	nikada
benilfaks - ; olamk - ; hlex - ; boquen - ; lmal - ;	depricija - ; anksioznost - ; socijalna fobija - ;	nikada
pregabalin - ; duloksetin - ;	anksioznost - ;	nikada

helex - ; concor - ;	depresija - depra; anksioznost - zmiz; poremećaj prehrane - gladuška;	povremeno
velafax - ; katena - ; loquen - stabilizator raspoloženja;	anksioznost - ; depresija - ;	nikada
normabel - ; lyrica - ; velafax - ; noznan - ; caltra - ; sanval - ; kvetiapin - ; welbutrin - ; olاندix - ; rivotril - ;	depresija - ; anksioznost - ; grančni - ; bipolarni - ; psihogeni neepileptički napadaji; PNEN - ; depresija - ; anksioznost - ; poremećaj prehrane - ;	nikada
normabel - ; brintelix - ; hvan - ; helex - ;	depresija - depra; anksioznost - ;	povremeno
zoldt - ; olاندix - ; lonsilan - ;	anksioznost - lomča; depresija - ;	rješko
xanax - xanaxic; seroquel - ; riset - ; elicea - ; haldol - beton; ramed - rano; pantoprazol - ; noznan - ;	anksioznost - ; emotivna nestabilnost - ;	povremeno
rivotril - ; prazine - ; azolur - ; moditen -	depresija - black dog; anksioznost - tjeskoba;	povremeno
portal - ; leaurin - ;	depresija - depra; anksioznost - ;	povremeno
benzodiazepini - benzid; trittico - trikaj; normabel - normič; q-pin - ; ceason - ; setralin - sreća;	anksioznost - ; depresija - depra; anksiozno-depresivni - ; poremećaj ličnosti - ; pokušaj suicida - ; poremećaj prilagodbe - ;	povremeno
zoldt - ; kvetiapin - ; helex - ; duloksetin - ;	depresija - depra;	nikada
gymbalta - ; velafax - ; lamictal - ; rivotril - ; loquen - ; q-pin - ;	bipolarni poremećaj - ;	nikada
rivotril - ; q-pin - ;	grančni poremećaj ličnosti - ; poremećaj prilagodbe - ;	rješko
lamictal - ; lamal - ;	depresivni poremećaj - ; ovisnost - ;	nikada
coaxil - ; katena - ; helex - ; controloc - ; euthyrox - ;	bipolarni - BAP; parični poremećaj - ; grančni poremećaj - ; anksiozno-depresivni poremećaj - ;	gotovo uvijek kada govorim o svojoj dijagnozi/dijagnozama
velafax - ; normabel - normič; kaleftin - ;	- f-ovi ;	povremeno
normabel - normič; prazine - crveni ferari ; pregabalin - dzaka;	grančni - e-ovi; deprelja - e-ovi; anksioznost - e-ovi ;	gotovo uvijek kada govorim o svojoj dijagnozi/dijagnozama
- bombončić;		
velafax - bombončić; lonsilan - bombončić; lamal - bombončić; akineton - bombončić; leponex - bombončić; olاندix - bombončić	anksioznost - anikca; depresija - kujar; parični napadaji - panic atak; grančni poremećaj ličnosti - grančarfej; bipolarni poremećaj - dupla sam;	uostalo (barem jednom dnevno)

Oznacite lijevu kolonu bez ikakvih uputa/rezervati (možda je veći broj odgovora):	Koliko često koristite prethodno navedene riječi?	Iz koje/radijeje/koliko prethodno navedene riječi:
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog depresije" "tao reagiram/djelujem zbog anksioznosti" "tao reagiram/djelujem zbog graničnog poremećaja ličnosti" "imam dijagnozu"	učasno (barem jednom dnevno)	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "tao reagiram/djelujem zbog graničnog poremećaja ličnosti"	učasno (barem jednom dnevno)	niskam u stanju druzice obavljati svoje reakcije ili ponavljanje
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog graničnog poremećaja ličnosti"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog depresije"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog anksioznosti"	učasno (barem jednom dnevno)	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog depresije"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog anksioznosti"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog depresije"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog anksioznosti"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog depresije"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog anksioznosti"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog depresije"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog anksioznosti"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog depresije"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog anksioznosti"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog depresije"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog anksioznosti"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog depresije"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog anksioznosti"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog depresije"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju
Jud/g sam "nisan normalan/na" "tao reagiram/djelujem zbog anksioznosti"	govoreno	primativno/sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj otklanjanja kada govorim o svojoj reakciji/ima i ponavljanju

ne izgovaram ništa od navedenog.	nikada	ne koristim prethodno ponudene izjave
„ljud/a sam“; „nisam normalan/na“	povremeno	prihvaćto/la sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju
„ljud/a sam“; „nisam normalan/na“	učestalo (barem jednom dnevno)	ne koristim prethodno ponudene izjave
ne izgovaram ništa od navedenog.	rijetko	ne koristim prethodno ponudene izjave
„nisam normalan/na“; „tako reagiram/djelujem zbog anksioznosti“	povremeno	osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju
„nisam normalan/na“; „tako reagiram/djelujem zbog anksioznosti“	povremeno	osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju
„ljud/a sam“	povremeno	često poželim dati ruke od svega i odustati od borbe s bolešću
„tako reagiram/djelujem zbog depresije“; „tako reagiram/djelujem zbog anksioznosti“	povremeno	nisam u stanju drukčije obratiti svoju reakciju ili ponašanje
„ljud/a sam“; „tako reagiram/djelujem zbog depresije“; „tako reagiram/djelujem zbog anksioznosti“	rijetko	prihvaćto/la sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju
„tako reagiram/djelujem zbog depresije“; „tako reagiram/djelujem zbog anksioznosti“	povremeno	osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju
„ljud/a sam“; „nisam normalan/na“; „tako reagiram/djelujem zbog depresije“	rijetko	ne koristim prethodno ponudene izjave
ne izgovaram ništa od navedenog.	nikada	često poželim dati ruke od svega i odustati od borbe s bolešću
„tako reagiram/djelujem zbog depresije“	povremeno	prihvaćto/la sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju
„ljud/a sam“; „mnijem sam sam“	rijetko	nisam u stanju drukčije obratiti svoju reakciju ili ponašanje
„ljud/a sam“; „nisam normalan/na“; „tako reagiram/djelujem zbog depresije“; „tako reagiram/djelujem zbog anksioznosti“	povremeno	prihvaćto/la sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju
„tako reagiram/djelujem zbog anksioznosti“; „tako reagiram/djelujem zbog bipolarnog poremećaja“	povremeno	osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju
„tako reagiram/djelujem zbog anksioznosti“; „tako reagiram/djelujem zbog graničnog poremećaja ličnosti“; „imam dijagnozu“; „ovisi u kojem sam filmu“	gotovo uvijek kada opisujem svoje stanje ili reakcije	bolješću; prihvaćto/la sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju
„ljud/a sam“; „tako reagiram/djelujem zbog depresije“; „tako reagiram/djelujem zbog anksioznosti“; „tako reagiram/djelujem zbog graničnog poremećaja ličnosti“	gotovo uvijek kada opisujem svoje stanje ili reakcije	osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju
„nisam normalan/na“	učestalo (barem jednom dnevno)	prihvaćto/la sam svoje dijagnoze i takav način komunikacije mi pruža osjećaj olakšanja kada govorim o svojim reakcijama i ponašanju

Kojef alternativne nazive koristi Re u svakodnevnoj komunikaciji za naziv ustanove u kojoj se liječe:	Iz kojeg razloga koristite pratiočno navedene nazive (možda je veći broj odgovora)?
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju.
jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva iz različitih razloga: iz zadovoljstva boravkom i liječenjem uopće u ovoj ustanovi/naziv „Jandica“ ili „Judara“ koristem kao zabavan naziv ustanove čime destigmatiziram svoju dijagnozu/naziv „Judica“ ili „Judara“ koristem jer sam svjestan/na ozbiljnosti svojeg psihickog stanja i od njega ne bih imao/udica“ ili „Judara“ koristim kao zabavan naziv ustanove čime destigmatiziram svoju dijagnozu.
Jankomr/jankicijudica/udara	ne koristim alternativne nazive za ustanovu u kojoj se liječim
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju u ovoj ustanovi
Jankomr/judica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju
Jankomr/jankicijudica/udara	Kroz tezanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznajiv da se nalazim u klinici za psihijatriju

Jankić	Ijedenjem upravu u ovoj ustanovi
Jankomir/Jankić	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva izražavam zahvalnost ili zadovoljstvo boravkom i ijedenjem upravu u ovoj ustanovi
Jankomir/Jankić/Judnica/Judara	naziv „Judnica“ ili „Judara“ koristim kao zabavan naziv ustanove čime destigmatiziram svoju dijagnozu
Jankomir	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznaju da se nalazim u Klinici za psihijatriju
Jankomir	ne koristim alternativne nazive za ustanovu u kojoj se liječim
Jankić	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva izražavam zahvalnost ili zadovoljstvo boravkom i ijedenjem upravu u ovoj ustanovi
Jankić	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznaju da se nalazim u Klinici za psihijatriju/naziv „Judnica“ ili „Judara“ koristim kao zabavan naziv ustanove čime destigmatiziram svoju dijagnozu
Jankomir	ne koristim alternativne nazive za ustanovu u kojoj se liječim
Jankić	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva izražavam zahvalnost ili zadovoljstvo boravkom i ijedenjem upravu u ovoj ustanovi
Jankomir	ne koristim alternativne nazive za ustanovu u kojoj se liječim
Jankić	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva izražavam zahvalnost ili zadovoljstvo boravkom i ijedenjem upravu u ovoj ustanovi
Jankomir	ne koristim alternativne nazive za ustanovu u kojoj se liječim
Jankić	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva izražavam zahvalnost ili zadovoljstvo boravkom i ijedenjem upravu u ovoj ustanovi
Jankomir/Jankić/Judnica/Judara	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznaju da se nalazim u Klinici za psihijatriju/naziv „Judnica“ ili „Judara“ koristim kao zabavan naziv ustanove čime destigmatiziram svoju dijagnozu
službeni naziv Klinike/Jankić/J / 1.	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva lakše podnosim spoznaju da se nalazim u Klinici za psihijatriju
Jankomir/Jankić	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva izražavam zahvalnost ili zadovoljstvo boravkom i ijedenjem upravu u ovoj ustanovi
Jankić/Judnica/Judara/zlata kuća, dom	Kroz tepanje ili upotrebu deminutiva izražavam zahvalnost ili zadovoljstvo boravkom i ijedenjem upravu u ovoj ustanovi/naziv „Judnica“ ili „Judara“ koristim kao zabavan naziv ustanove čime destigmatiziram svoju dijagnozu